

Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató

6726 Szeged, Bal fásor 6.

telefon: (+36) 62/432-032 fax: (+36) 62/543-252

e-mail: kozpontiigazgatosag@szentagota.hu

adószám: 18209493-1-06

bankszámla száma: 11735005-20550806

Szakmai program

~ Csongrád Megyei Országos

Katolikus Egyházi Módszertani

Nevelőszülői Hálózat ~

**(Csongrád megyei, Jász-Nagykun-Szolnok megyei,
Békés megyei, Fővárosi és Pest megyei nevelőszülői
hálózat)**

Érvényes: 2019.01.01.

Bevezető

„Reményt ébreszteni, jövőt mutatni... A Bizalom sebeit gyógyítani ott, ahol a kiszolgáltatottság az úr...”

Kothencz János
Az ÁGOTA® Alapítvány alapítója

Jelen Szakmai program a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató *Egységes szakmai programhálójának* részét képezi.

Ezen programháló komplexitását biztosítja a módszerspecifikus (KÁSZPEM®) szemléletmód, melynek fókuszában a családból kiemelt gyermek, a vele való foglalkozás támogató - segítő-gyógyító attitűdjének implementációja és a rendszerszemléletű gondolkodás (a gyermekvédelem egységes rendszerként való kezelése) áll, valamint az, hogy a dokumentum team-munkában, az egyes szakellátási területeken tevékenykedő munkatársak részvételével került megalkotásra. Az Egységes szakmai programháló alapján kerültek kidolgozásra a Profilizált szakmai programok, amelynek során az egyes gyermekotthonok, lakásotthonok és nevelőszülői hálózatok a meglévő, illetve predesztinálható, külső és belső erőforrásaik alapján saját arculatra formálták, konkrét tartalommal töltötték meg az alapdokumentumban leírt elveket, tevékenységi protokollokat.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Egységes szakmai programhálójának kidolgozásakor fontos szempont volt a jogszabályi harmonizáció, így annak megfelelően minden szakellátási terület szakmai programja az alábbi egységeket tartalmazza:

- a szolgáltató neve, címe (kiegészítve a felügyeletet ellátó szervekkel)
- a szolgáltatás célja, feladata, alapelvei (szenzitív pedagógikoterápiás rendszer alapján)
- a célcsoport sajátosságainak bemutatása (az ÁGOTA® országos kutatás reprezentatív adatainak felhasználásával)
- a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módja
- a feladatellátás szakmai tartalma, a biztosított szolgáltatások sajátosságai, a gondozási, nevelési, fejlesztési feladatok jellege, tartalma, módja (szakmai innovatív elemek a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónál)
- a szolgáltatást nyújtók feladatai (szakmaetika), folyamatos szakmai felkészültségének biztosítása (KÁSZPEM® implementáció, jó gyakorlatok, belső továbbképzések formájában)
- érdek- és jogvédelem (mind a gyermekek, fiatalok, mind a munkatársak tekintetében)

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában működő országos hatáskörű gyermekvédelmi intézmény. A nevelőszülői hálózatok, így a Csongrád Megyei Országos Katolikus Egyházi Módszertani nevelőszülői hálózat is (beleértve Csongrád megyei, Békés megyei, Jász-Nagykun-Szolnok megyei, valamint Fővárosi és Pest megyei nevelőszülői hálózatot), Magyarország közigazgatási területéről fogadhatnak be gyermekeket.

Nevelőszülői hálózatok:

- **Csongrád Megyei Országos Katolikus Egyházi Módszertani Nevelőszülői Hálózat** (Csongrád megyei, Jász-Nagykun-Szolnok megyei, Békés megyei, Fővárosi és Pest megyei nevelőszülői hálózat) – Szeged, Bal fasor 6.
- Bács-Kiskun Megyei Nevelőszülői Hálózat – Kecskemét, Mindszenti krt. 27/A
- Komárom-Esztergom Megyei Nevelőszülői Hálózat – Tatabánya, Fő tér 4.

Gyermek- és lakásotthonok:

Csongrád megye

- Dr. Foltán József Országos Katolikus Egyházi Módszertani Gyermekotthon, Szeged (Budai Nagy A. u. 51.)
- Lakásotthon, Hódmezővásárhely (Béla cigány u. 17.)
- Lakásotthon, Szegvár (Kórógy u. 81.)
- Lakásotthon Csanádpalota (Kossuth u. 16.)
- Lakásotthon, Csanádpalota (Kossuth u. 31.)

Bács-Kiskun megye

- Gyermekotthon, Bácsalmás (Hősök tere 12.)
- Haynald Gyermekotthon
 - Lakásotthon, Hajós (Szigeti-fő u. 73.)
 - Lakásotthon, Hajós (Kinizsi P. u. 19.)
 - Fiú Speciális Lakásotthon, Baja (Keleti krt. 6.)
- Napsugár Gyermekotthon, Kecskemét (Lórántffy Zs. u. 1.)

Komárom-Esztergom megye

1. sz. szakmai egység:
 - Lakásotthon, Tatabánya (Kőszikla u. 27.)
 - Lakásotthon, Tatabánya (Sárberki u. 64.)
 - Lakásotthon, Oroszlány (Kecskédi u. 4.)
 - Lakásotthon, Környe (József A. u. 49.)
2. sz. szakmai egység:
 - Lakásotthon, Ács (Ady E. u. 1.)
 - Lakásotthon, Komárom (Szúnyogvár u. 1.)
 - Lakásotthon, Vértesszőlős (Múzeum út 45.)

Fenntartó:

Szeged-Csanádi Egyházmegye,
Székhelye: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.
Képviseli: Kiss-Rigó László Megyéspüspök

Helvettes fenntartói képviselő:

Kothencz János
Szeged-Csanádi Egyházmegye
Gyermek- és ifjúságvédelmi főigazgató

Működtető:

Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
Székhelye: 6726 Szeged Bal fasor 6.
Képviseli: Kothencz János főigazgató

Felügyeletet ellátó:

Csongrád Megyei Kormányhivatal
Jogi és Hatósági Főosztály
Szociális, Igazságügyi és Gyámügyi Osztály

Nevelőszülői hálózat elérhetősége:

6726 Szeged, Bal fasor 6.
tel.: 62/432-032
fax: 62/543-252

A nevelőszülői hálózat bemutatása

A Csongrád Megyei Országos Katolikus Egyházi Módszertani Nevelőszülői Hálózat ellátási területe Magyarország közigazgatási területe, ennek megfelelően az alábbi megyékben is rendelkezik férőhelyekkel *Csongrád megyén* kívül:

- *Békés megyében,*
- *Jász-Nagykun-Szolnok megyében* valamint
- *Fővárosban és környékén (Pest megyében).*

A nevelőszülői hálózat otthont nyújtó ellátást biztosít, valamint speciális, és különleges ellátást igénylő gyermekek integrált ellátását is vállalja.

Ezen túlmenően utógondozói ellátást és utógondozást biztosít családból kiemelt fiatal felnőttek számára.

*A gyerekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (8) bekezdése és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 4/2013 (I.31.) EMMI utasítás 7. függelékének II. B) 28. pontjában kapott felhatalmazás alapján a katolikus egyház fenntartásában lévő nevelőszülői hálózatok módszertani támogatására a Szeged-Csanádi Egyházmegye fenntartásában lévő **Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Csongrád megyei nevelőszülői hálózatának Országos Egyházi Módszertani Nevelőszülői Hálózattá** való kijelölése **2013. július 1-től** megtörtént, majd 2018-ban meghosszabbításra került.*

Csongrád megyei nevelőszülői hálózat bemutatkozása

2011. július 01-től, miután a Szeged-Csanádi Egyházmegye, mint fenntartó átvette a Csongrád megyei otthont nyújtó szakellátást, a nevelőszülők száma folyamatosan bővül, és ezzel párhuzamosan a nevelőszülői férőhelyek száma is.

Nevelőszülőink a megye teljes területén vállalják családjukból kiemelt gyermekek és fiatalok nevelését, gondozását. Az országban egyedülálló módon a megyeszékhelyen, Szegeden kiemelkedő létszámban tevékenykednek nevelőszülői családok, mely köszönhető az intenzív toborzásnak, a számos integrációs családi napnak, melyek a városban valósultak meg az

utóbbi években. Itt lehetőség nyílt a nevelőszülői hálózat és a nevelőszülők hivatásvállalásának bemutatására, népszerűsítésére.

A nevelőszülők nagy része középfokú végzettséggel rendelkezik.

A nevelőszülői hálózat nagy hangsúly fektet a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónál működő nevelőszülők professzionális képzésére. Az újonnan jelentkező nevelőszülők jelentős része a KÁSZPEM® rendszerén alapuló döntés előkészítő, és nevelőszülői képzésben részesül, valamint szorgalmazza a leendő nevelőszülők és a már nevelőszülőként tevékenykedők számára az OKJ-s vagy KOP rendszerű képzésben való részvételt. Ennek eredményeként az új és leendő nevelőszülők, befogadó szülők már egy teljesen új, gyermekközpontú szemléletmóddal érkeznek hivatásuk kezdetéhez.

A nevelőszülői hálózat működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek adottak.

A gyermekekről való gondoskodásban kiemelt figyelmet fordítunk a különleges ellátású szükségletű gyermekekre. A tanulásban akadályozott különleges szükségletű gyermekek az iskolákban kapják meg a számukra szükséges felzárkóztató foglalkozásokat

Ezen túlmenően a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató Módszertani csoportja konduktív fejlesztést biztosít. Minden elhelyezésre kerülő, 5 év alatti gyermek LONGIKID fejlődésvizsgálata és konduktív felmérése megtörténik, valamint a konduktor javaslata alapján hetenként vagy kéthetente járnak fejlesztésre Szegedre, ill. Budapestre. A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató a távolabb élő gyermekek utaztatásához anyagi támogatást is nyújt.

A konduktori fejlesztés a Módszertan jóvoltából kiegészült a hetente igénybe vehető kutyaterápiával is, mely változatlanul Jász-Nagykun-Szolnok megyében is megvalósul, a beszédfejlődésben megkésett óvodás korú és a magatartásproblémával küzdő kisiskolás gyermekek számára. Az SNI-s gyermekek számára heti rendszerességgel alapozó terápiás csoport indult, valamint logopédiai szűrés és fejlesztést is tudunk biztosítani a beszédfejlődésben megkésett vagy beszédhibával rendelkező gyermekek számára.

Csongrádon, Kisteleken, Hódmezővásárhelyen és környékén, a helyi Pedagógiai Szakszolgálatnál vagy a helyi óvodákban és iskolákban kapják meg a gyermekek a szükséges fejlesztést. Több nevelőszülői család számára tudott a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató fejlesztőeszközöket biztosítani az 5 év alatti gyermekek fejlesztéséhez. Így a konduktív fejlesztés kiegészítéseként a nevelőszülők saját otthonukban is tudják folyamatosan ezt a fejlesztést folytatni. A fejlesztőeszközök használatára elméleti és gyakorlati képzés keretében a nevelőszülők felkészítése megtörtént.

Szegeden ingyenes korrepetáláson és felzárkóztató foglalkozásokon vehetnek részt a gyermekek az ÁGOTA Alapítvány Kulturális és Közösségi Központjában.

A gyermekek az érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelő tehetségfejlesztő programokon vesznek részt az iskolákban (népzene, néptánc, foci, társas tánc, kézilabda stb.) A lakhelyükhöz legközelebbi sportegyesületekben biztosított a sportok iránt érdeklődő gyermekek tehetségfejlesztése. Több gyermekünk tehetségfejlesztése a Csányi Alapítvány Tehetséggondozó programja alapján is megvalósul.

Bozsik foci tehetséggondozó keretén belül is folyik a sport iránt érdeklődő gyermekek fejlesztése.

Elindult Csongrád megyében is a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató sport életrend szakmai program keretein belül a focizni szerető gyerekek számára, rendszeres fociedzés megszervezése

Fővárosi és Pest megyei nevelőszülői hálózat bemutatkozása

Budapest Magyarország fővárosa, egyben a legnagyobb és legnépesebb városa. A Főváros természeti és kulturális környezete, adottságai a lakosság számára kiváló életteret biztosítanak. Egészségügyi, - oktatási - szociális és kulturális intézményekkel rendelkezik. Sportlétesítmények sora (uszoda, műjégpálya, sportcsarnok, kemping stb.) található a városban. A színház, könyvtár, mozi, különféle városi programok, rendezvények, művészeti táborok nyújtotta lehetőségeket igyekszünk kiaknázni.

A fővároshoz tartozó kerületek és települések infrastruktúrájának jellemzői:

- minden kerületben és településen megtalálhatóak az alapellátás intézményei
- a szakfeladatokat ellátó intézmények, szakemberek, az ügyintézéshez szükséges hivatalok minimális idő ráfordítással, jó közlekedési feltételek mellett elérhetőek

Budapesten a 2013. évben, az EMMI felkérésére és támogatásával megvalósult toborzás, kiválasztás és képzés révén, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató az állami fenntartó (Fővárosi TEGYESZ) után a legnagyobb létszámú nevelőszülői hálózatot működteti a 13 szolgáltató közül.

A fővárosban jelenleg 40 nevelőszülő dolgozik több mint 100 gyermek jólétéért, családi környezetet biztosítva számukra, mely létszám folyamatosan bővül. Budapesten és a főváros vonzáskörzetében, Pest megyében élő, a hálózathoz tartozó nevelőszülők az esetek döntő többségében középfokú (érettségi, szakmunkásképző) vagy felsőfokú (főiskola, egyetem) végzettséggel rendelkeznek. Lakhatási körülményeiket figyelembe véve több, mint 50%-uk a

főváros területén belül él, túlnyomó részben családi házban vagy társasházi lakásban, 50%-uk pedig Pest megyében (Budapest agglomerációs körzete, Cegléd és környéke) családi házakban élnek.

Budapesten egy olyan területi irodát, központot alakítottunk ki, ahonnan nem csupán a fővárosi nevelőszülőink és az általuk befogadott gyermekek életét, mindennapjait segítjük, koordináljuk a nevelőszülői tanácsadók támogatásával, hanem megvalósíthatóvá váltak a vér szerinti szülőkkel való kapcsolattartások, és az ország más területein már működő pszichológiai, konduktív pedagógiai fejlesztéseink, élménypedagógiai programjaink.

A Fővárosi Nevelőszülői Hálózat megközelíthetősége:

A központunk 1103 Budapest Gyömrői út 140. szám alatt helyezkedik el, közel a Kőbánya Kispesti MÁV Állomáshoz és a 3-as Metro végállomásához.

Telephelyünk egy iroda épületben található, a földszinten van két helység, mely a kapcsolattartások helyszínéül szolgál, az első emeleten található a nevelőszülői tanácsadók részére kialakított iroda és a pszichológusunk helyisége. Az épületben lehetőség van előadóterem bérlésére, ahol a nevelőszülőink továbbképzését és az új jelentkező nevelőszülőink képzését tudjuk biztosítani, illetve itt rendezzük meg a Hálózatnál nevelkedő gyermekek részére szervezett ünnepeket is.

Nevelőszülőink munkáját nevelőszülői tanácsadók segítik. A tanácsadókon kívül pszichológus és jogász is dolgozik a hálózatnál, továbbá módszertani tanácsadó kolléga erősíti a fővárosi csapatot.

Heti rendszerességgel szakmai teamet tartunk, ami a Komárom-Esztergom Megyei területi igazgató irányítása alatt történik, jelen vannak a nevelőszülői tanácsadók, a területi referens, a pszichológus és a jogász is.

Team-megbeszélések az aktuális problémák megbeszélésére, az esetleges konfliktusok megoldására. Ennek keretében kapnak tájékoztatást a munkatársak a Szolgáltató egészében folyó munkáról, személyi változásokról, előirányzott feladatokról.

Pszichológiai megsegítés:

- A gyermek pszichés megsegítése az ideiglenes elhelyezés ideje alatt- szükség esetén krízisintervenciós tanácsadás biztosítása, illetve családterapeuta bevonása.
- Nevelésbe vétel esetén, amennyiben a Szakértői Bizottság javasolja, a Gyámügyi Osztály határozatában elrendeli, a gyermek részére biztosítjuk a pszichés megsegítést

- Amennyiben a nevelőszülői tanácsadó jelzi, hogy pszichés eredetű problémák vannak a gyermekkel jelezzük ezt a pszichológus felé, aki meghallgatja a nevelőszülőt ezt követően pedig a gyermeket, eldönti, hogy szükséges a kezelés, vagy tovább irányítja.
- Egyes esetekben előfordul, hogy a nevelőszülő részére szükséges a pszichológusi megsegítés, erre is van lehetőség.
- Amennyiben család terápiára van szükség egy súlyosabb nevelési probléma, vagy a gyermek viselkedése miatt pszichológusaink segítségével van erre is lehetőség.

Fejlesztés megvalósítása:

A Fővárosi Nevelőszülői Hálózatban nevelkedő fejlesztésre szoruló gyermekeink részére a Nyúlcipő Fejlesztő Centrummal kötött együttműködési szerződés keretében elérhetővé vált a 2 hónapos kortól 18 éves korig nevelkedő gyermekeink fejlesztése.

Folyamatos az együttműködés a helyi társintézményekkel, hatóságokkal.

Fontosnak tartjuk a nevelőszülői hálózat folyamatos fejlődését és fejlesztését. A toborzások keretében indult képzéseknek köszönhetően az új kollégáink már munkába is álltak s ezzel elősegítették, hogy minél több családját nélkülöző gyermek számára biztosíthassunk befogadó, elfogadó családot, és ezáltal valóban, szó szerinti otthont nyújtó ellátást, gondoskodást.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei nevelőszülői hálózat bemutatkozása

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2013-ban kezdte meg a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató a nevelőszülői hálózat kiépítését, és azóta ez a hálózat vált a működtető egyik legdinamikusabban fejlődő területévé. Ennek köszönhetően 2018 végén több, mint 200 férőhellyel működik. A nevelőszülői tanácsadókat területi referens koordinálja, és a hálózat mellett pszichológus, fejlesztő szakemberek és adminisztrátor is dolgozik. Mivel szolgáltatói nyilvántartás szempontjából Csongrád megyéhez tartozik, növendékügyi előadót is foglalkoztat a teljes hálózat, aki jogi kérdésekben nyújt segítséget, és szakmai továbbképzéseket tart mind a munkatársak, mind a nevelőszülők számára.

Nevelőszülőink a megye teljes területén megtalálhatóak, legpreferáltabb terület a megye középső része, a Jászság.

Nevelőszülők legtöbbször középfokú végzettséggel rendelkeznek, de van diplomás nevelőszülőnk is. Családi házaikban igazi otthont, valódi befogadást és elfogadást nyújtanak a családjukat vesztett gyermekeknek.

Nem csupán Jász-Nagykun-Szolnok megyéből érkeznek hozzánk gyermekek, hanem - amennyiben a gyámhivatal a gyermek érdekében állónak tartja- befogadunk Pest és Heves megyéből is.

A hálózat irodája és nyitva álló helyisége Szolnokon, a Baross u. 1. sz. alatt található, ahol megvalósulnak a kapcsolattartások is.

A dinamikus fejlődés mellett nagy gondot fordítunk a nevelőszülők kiválasztására és a hivatásvállalásra való felkészítésre, valamint a továbbképzésekre. A nevelőszülők igényesek az önképzésre, a működtető által szervezett szakmai napok, konzultációk állandó résztvevői.

A gyermekek és fiatalok számára számtalan élményprogramot, közös kirándulásokat, ünnepeket szervezünk, valamint részt veszünk a Szolgáltató által szervezett rendezvényeken.

Békés megyei nevelőszülői hálózat

A legkisebb létszámú hálózatunk a szolgáltatói nyilvántartásban Csongrád megyéhez tartozik. Nevelőszülőink főként a megye középső, illetve nyugati részében élnek. Hivatásvállalásukat területi referens és nevelőszülői tanácsadó koordinálja, segíti.

A megye bővelkedik kulturális és történelmi látnivalókban, ezek számtalan élményt nyújtanak gyermekeinknek, nevelőszülői családjainknak.

Ezeken túl a nevelőszülői hálózatban élő gyermekek, fiatalok számára a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató változatos programokat biztosít az Élménypedagógiai programokért felelős csoport szervezésében, mely magában foglalja a Sportéletrendet is. Kiemelt programok a tábor, családi napok, gyermeknap, karácsony.

A munkatársak számára (nevelőszülők, nevelőszülői tanácsadók, szakmai vezetők) a Módszertani Intézmény számos szakmai napot, konzultációt, konferenciát, módszertani munkacsoportot szervez, aktuális és a hálózatot érintő témákban.

A programokról a működtető honlapján (www.szentagota.hu) tájékozódhatnak az érintettek.

A nevelőszülői hálózat céljai, feladatai

A gyermek vér szerinti családjából történő kiemelése jelentős pszichés terhelést, traumát okoz az egyébként is krízishelyzetben lévő kiskorú számára. A nevelőszülői szakellátás jelentősége, fontossága, a gyermek vér szerinti családját helyettesítő, otthont nyújtó ellátás biztosítását követően érzékelhető elemi erővel. A gyermek számára fontos, hogy minél kisebb „törést” okozzon az új gondozási hely, melyet a családias légkör, a szeretet, a törődés képes csökkenteni, s egyben oldani az ilyen esetben természetesen jelentkező „újtól” való félelmet. Az Alaptörvény és a jogszabályok védik a család intézményét, de amennyiben ideiglenes vagy átmeneti jelleggel az alapvető funkcióját nem képes betölteni, szükséges a családias helyettesítő védelem, a gyermek mindenekfelett álló érdekének biztosításához, ezt a deklaratív célt tölti be a nevelőszülői rendszer.

Magyarország Alaptörvénye kinyilvánítja: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.” A fentiekre figyelemmel a nevelőszülői ellátás, mint szolgáltatás célja, hogy az *1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakba: Gyvt.)* szabályainak, a felhatalmazása alapján alkotott rendeleteknek megfelelően biztosítsa:

- a beutaló szervek (a gyámhivatal valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) által ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve a gyámhivatalok döntését követően nevelésbe vett gyermekek teljes körű otthont nyújtó ellátását, és hosszú távú sorsrendezésének (hazagondozás, örökbefogadás) támogatását,
- a nevelőszülőnél elhelyezett utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek teljes körű ellátását, melynek keretében különösen segítséget kell nyújtani a fiatal felnőtt önálló életvezetéséhez, társadalmi beilleszkedéséhez, hozzátartozóival való kapcsolattartásához,
- integrált környezetben a tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint a három év alatti gyermekek számára a különleges ellátást, valamint speciális ellátási szükségletű gyermek gondozását-nevelését.

A működtető célja, hogy a nevelőszülőkkel és a szakmai alkalmazottakkal közösen megteremtse a gyermekek és fiatalok szocializációjának feltételeit. Módszereivel, eszközeivel, struktúrájával, nevelési módszereivel hozzájáruljon ahhoz, hogy egészséges, a

társadalomba beilleszkedni tudó, önálló életvezetésre és a saját gyermek nevelésére képes felnőtté váljanak.

A fenntartó - mint egyházi szervezet - világnézettől, vallástól függetlenül határozza meg nevelési filozófiáját, minden kiskorú és utógondozói ellátott számára azonos szakmai, a fejlődési, szociális szükségletekre épülő értékrend alapján.

Az egyházi fenntartó erkölcsi értékrendjeinek követése

Az intézmény szakmai tevékenységében alapvető értékrendként fogadja el és követi: a család szeretetét, a munkához, tanuláshoz való aktív hozzáállást, a másság elfogadását, a megbocsátást, pozitív gondolkodást, feltétel nélküli bizalmat, empátiát, más vagyonának, testi-érzelmi és szellemi értékeinek védelmét, az önzetlen segítségnyújtást.

Vallásgyakorlás, kisebbségi önazonosság

A gondozási hely lehetővé teszi, hogy a gyermek szabadon gyakorolhassa vallását, illetve vallásoktatáson vehessen részt.

A gondozási hely feladata, hogy tiszteletben tartsa a gyermek ez irányú meggyőződését, véleményét, még akkor is, ha ez eltér a gondozási hely által elképzeltektől, gyakoroltaktól. Amennyiben a gyermek igényét fejezi ki valamely vallás gyakorlására biztosítani kell számára, hogy hit- és vallási meggyőződését gyakorolhassa (ha nem kéri, akkor is tájékoztatni kell ennek lehetőségéről). Mindezt csak a társadalom által elfogadott, gyakorolt értékek mentén szabad megvalósítani.

A gyermek igényének és életkorának megfelelően kísérje el, járuljon hozzá a gyermek ismereteinek ilyen irányú gazdagodásához.

Elő kell segíteni, hogy a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó gondozott gyermek megőrizhesse kisebbségi önazonosságát, ápolhassa hagyományait, hozzájuthasson a kisebbség kulturális értékeihez.

Természetesen lehetőséget biztosítunk nem csak katolikus, de bármilyen vallási közösséghez tartozó gyermekünk számára a szabad vallásgyakorláshoz.

A célokkal összhangban a nevelőszülői hálózat feladatai az alábbiakban foglalhatók össze:

- ***Biztonságot nyújtó szerepminták*** - A nevelőszülői család az eredeti családjukból kikerülők számára olyan szakmai és érzelmi alapokra épülő gondozást, nevelést, követhető családi szerepmintákat, érzelmi biztonságot nyújt, melyek, mint alapvető **emberi jogok, minden gyermeket megilletnek.**
- ***A vérszerinti kapcsolatok ápolása*** - A nevelőszülői családban nevelkedő gyermeknek joga, hogy ismerje szüleit, hozzátartozóit, hiszen a vérszerinti család, a gyökerek, a szülők, a gyermek múltja szorosan hozzátartozik a jelenéhez és az életút folytonosságának megélése az egészséges személyiségű felnőtté érés alapfeltétele.
- ***Emberi méltóságot biztosító különleges ellátás integrált környezetben*** - A különleges ellátási igényű gyermekek esetében a 0-3 éves korosztály, valamint a tartós betegségből, fogyatékosságból eredő sajátos gondozást, rehabilitációt a működtető - a szükséges tárgyi és személyi feltételek mellett – csak megfelelő felkészültséggel, szakmai hozzáértéssel rendelkező nevelőszülőkkal, munkatársakkal biztosítja.
- ***Szükségletorientált ellátás, fejlesztés-tervezés*** - A Hálózat szakmai tevékenységét a szakellátásba kerülő gyerekek mindenkori fejlődési szükségletei határozzák meg. A szolgáltatás, struktúra kialakításában a működtető kiemelt szerepet tulajdonít a fejlesztésnek, felzárkóztatásnak, tehetségfejlesztésnek és gondozásnak, családi kapcsolatok ápolásának.
- ***Szakmaiság*** - A Hálózat a gyermekvédelem jogszabályi elvárásai, szakmai szabályai szerint működik. A nevelőszülők tevékenységüket, folyamatos támogató és kontrollált környezetben folytatják. Alkalmasságuk rendszeres felülvizsgálatra kerül. A szakmaiság alapja a felkészültségen túl a személyes figyelem és személyre szóló gondoskodás, valamint a csapatmunka és az önállóság egymást erősítő egysége. A fenntartó és működtető a hatályos jogszabályok figyelembevételével, megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával szervezi és hajtja végre szakmai feladatait.

A teljes körű ellátást kiegészítő szakmai tevékenységek a nevelőszülői hálózatban:

- pszichológiai segítség
- fejlesztő és terápiás lehetőségek
- ortopédiai, szemészeti vizsgálat és tanácsadás.

A nevelőszülők toborzása és kiválasztása

A nevelőszülők *toborzásának* tervezése a helyi igényeket, szükségleteket, a nevelőszülői hálózat sajátosságait és adottságait figyelembe véve valósítható meg. Az első szempont a nevelőszülői hálózat területi kihasználtsága, ennek függvényében kerülhet kiválasztásra a toborzás helyszíne, annak koncentráltsága. A gyermekvédelmi rendszerbe kerülő gyermekek korábbi szocializációs tapasztalatai, igényei szintén meghatározzák azt, hogy milyen típusú településekre helyeződjön a hangsúly a toborzás során – mivel azonban ez a tényező a jövő szempontjából szinte kiszámíthatatlan, ezért a korábbi fél év tapasztalatai alapján szükséges tervezni a nevelőszülői hivatásra szóló felhívások, megkeresések területi koncentráltságát.

További fontos tényező a helyi média-adottságok és az ezen területen meglévő kapcsolati bázis, vagyis annak módja, ahogyan a toborzás megvalósul, összhangban a célcsoport sajátosságaival – az adott településen, területen a vizuális-, audio-, vagy audiovizuális média van-e jelen, illetve népszerűbb. Leggyakoribb formái lehetnek az újsághirdetések, szórólapok, rádió- és televíziós reklámok, képújságok (helyi média), internetes hirdetőfelületek (helyi hírportálokon), közösségi portálon (saját adatlapon keresztül).

A **Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és Békés megyei** toborzás során a média-megjelenéseknél törekedni kell arra, hogy a megye egészét lefedjék, valamennyi térségében eljusson a lakossághoz a felhívás, tekintettel a földrajzi távolságokra és a sokrétű települési sajátosságokra.

A **fővárosi és Pest megyei** nevelőszülői hálózat esetében, a toborzás folyamatában leginkább a vizuális-, audio-, vagy audiovizuális média kerül előtérbe, tekintve a főváros adottságait (televíziós megjelenés, rádiós megjelenés, nyomtatott sajtó, online megjelenés, szórólap).

A gyermekek igényei, a területi koncentráltság (hiány és kihasználtság elemzése) és a média típusának (lehetőségek és olvasottsági – hallgatottsági - nézettségi mutatók) összhangja adja meg a hatékony toborzás alapját, ezért ennek előzetes felmérése, vagy a közelmúlt adatainak vizsgálata a toborzás marketingjének tervezésekor és megvalósításakor optimális esetben a nevelőszülői hálózat bővítése, fejlesztése a célokkal és szükségletekkel kongruens egységben történhet.

Az érdeklődők *egységes tájékoztatása* a toborzási folyamat részeként megvalósulhat írott-nyomtatott, írott-elektronikus formában, továbbá az érdeklődők egy *nyílt nap* szervezése, amikor a nevelőszülői hálózat vezetője és egy több éves tapasztalattal rendelkező nevelőszülő,

mint autentikus személy, válaszolhat a nevelőszülőnek jelentkezni vágyók kérdéseire, érdeklődésére.

A leendő nevelőszülők *kiválasztása* többlépcsős folyamat, melynek komponensei és célja az alábbiakban foglalhatók össze:

- Nevelőszülői hálózat vezetője bekéri a jelentkezők önéletrajzát, esetleges motivációs levelét, Ezt követően az adott területen illetékes nevelőszülői tanácsadó környezettanulmányt készít. A környezettanulmány a lakhatási körülményekről készül, célja annak véleményezése, hogy azok alkalmasak-e a gyermek fogadására, hány gyermek fogadása, ellátása lehet biztosított, valamint az lehetséges ellátás minőségének feltérképezése (infrastrukturális-települési adottságok, beteg gyermek ellátásának lehetősége, fejlesztés-felzárkóztatás biztosítása, állatokkal való kapcsolat megteremtése stb.) Ezen túlmenően feltárja a család élet- és lakáskörülményeit, megélhetési forrásait, anyagi, vagyoni helyzetét, a családi otthon légkörét, a gyermeknevelés motivációját, valamint a családon belüli kapcsolatrendszert
- Team-meghallgatás során a jelentkezőket egy, az adott szakellátás több területéről – vezetőség, nevelőszülői hálózat, pszichológusi hálózat, módszerspecifikus munkatárs-delegált, valamint autentikus nevelőszülő(k)ből álló team hallgatja meg. A beszélgetés alapvető célja a jelentkezők nevelőszülői hivatással szemben kontraindikált motiváltságának (kizárólag megélhetési okok, örökbefogadási szándék, személyes krízis- trauma megoldási lehetőségeként) feltérképezése és kiszűrése. Szakmai ajánlasként néhány lehetséges kérdés, melyet a team tagjai feltehetnek a jelentkezőknek és az ezekre adott válaszok, illetve nem verbális reakciók alapját jelenthetik a szűrésnek:
 - Miért szeretne nevelőszülő lenni? – a nevelőszülői hivatás alapmotívuma
 - Találkozott-e már, volt-e a környezetében, ismer-e gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermeket, fiataalt?- személyes tapasztalat, saját élmény
 - Találkozott-e már, volt-e a környezetében, ismer-e nevelőszülőt? –személyes tapasztalat
 - Mi a véleménye a gyermekvédelembe kerülő gyermekek vér szerinti szüleiről, hogyan vélekedik róluk? – emocionális viszony, előítéletek
 - Mi a véleménye a vér szerinti szülővel való kapcsolattartásról? – nevelőszülői feladathoz való viszony

- Hogyan élné meg, ha haza kell gondozni egy gyermeket több évnyi nevelés után? – kötődés-leválás érzelmi megélése, személyes traumák
 - Tudja-e, mennyi összeg jár havonta egy gyermek neveléséért a nevelőszülőnek? – anyagi okok, mint motiváció
 - Elfogadna-e roma, fogyatékkal élő, sajátos nevelésű igényű gyermeket? – nyitottság, előítéletesség feltérképezése
- A sikeres team-meghallgatást egy teljes körű pszichológiai vizsgálat követi. A pszichológiai kiválasztás, vizsgálat alapja egy munkakör-elemzés, amely a sikeres nevelőszülői képességeket, készségeket, illetve kizáró okokat tartalmazza és összeállításában nevelőszülői tanácsadók és nevelőszülők is részt vesznek. A munkakör-elemzésben szereplő tulajdonságokhoz megfelelő mérőeszközöket, pszicho-diagnosztikai módszereket rendelve valósul meg a jelentkezők személyiségvizsgálata. A pszichológiai vizsgálat tartalmaz: orientáló kérdéseket (félig strukturált interjú formájában), klinikai személyiségkálát (kontraindikáltság kiszűrésére), készségvizsgálatot (konfliktuskezelés, kötődési készség, együttműködés, érzelmi intelligencia) és projektív tesztek (motiváció, interperszonális készségek vizsgálata). A pszichológus a vizsgálat eredményei alapján javaslatot készít, amelyben véleményezi a nevelőszülői alkalmasságot. A vizsgálaton házaspárok, élettársak esetében mindkét fél részt vesz.
 - Fizikai, egészségügyi alkalmasság, a háziorvossal együttes véleményt ad arról, hogy a jelentkező nem szenved-e: a gyermek megfelelő ellátását is korlátozó testi, érzékszervi, értelmi fogyatékoságban, súlyos pszichotikus zavarban, alkoholfüggőségben, kábítószer-függőségben, illetve olyan betegségben, amely-akár időszakosan is- akadályozza a gyermekről való gondoskodást, illetve amely a gyermek egészségét veszélyezteti.

A pszichológiai, egészségügyi alkalmasság vizsgálatokat és a környezettanulmányt követően a nevelőszülői hivatással járó felelősség, az ahhoz szükséges információk és kompetenciák elsajátítása képzés keretén belül zajlik. A 60 órás nevelőszülői felkészítő tanfolyamot a DANKE® képzési rendszerben szervezzük meg, az ÁGOTA® Alapítvány Felnőttképző Intézetével szoros szakmai együttműködésben.

A gyermekvédelmi szakma részéről a nevelőszülői tevékenység hivatásként történő elismerésének alapja, az a nevelőszülővel szembeni elvárás, mely szerint ne „csak” szeresse a gyermeket és gondoskodjon róla, hanem hozzáértő szakemberként, szakmai

team tagjaként vegyen részt a gyermek sorsának alakításában. Ezen specifikus tevékenység ellátásához további szakmai tudásra, kompetenciákra van szükség. Az ehhez szükséges ismereteket, készségeket OKJ-s 400 órás, vagy a KOP (Központi Oktatási Program) 240 órás nevelőszülői szakképzés keretében tudja elsajátítani, melyekkel a hatályos jogszabályok alapján nevelőszülői szakképesítést szerez.

E képzés sikeres elvégzése után elláthatja normál, tartósan beteg, fogyatékkal élő, 0-3 éves korú vagy súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, pszichoaktív szert fogyasztó gyermek különleges és speciális gondozását és nevelését is.

A nevelőszülők továbbképzése

Minden nevelőszülői hálózat működtető törvény által előírt kötelezettsége a nevelőszülők rendszeres továbbképzésének biztosítása, félévente minimum 6 órában. Minden nevelőszülő számára kötelező félévente a 6 órás továbbképzésen való részvétel. Ennek elmulasztása – igazolás hiányában- az együttműködés hiányát feltételezi, ami a nevelőszülői jogviszony megszüntetéséhez vezethet.

A továbbképzések lehetséges formái:

- a Szolgáltató által szervezett, vagy továbbképzésként elismert konferencián, előadásokon való részvétel
- frontális előadások, előadássorozat a nevelőszülői tanácsadók által felmért igények alapján a nevelőszülőket érdeklő-érintő témakörökben –egészségügyi témában, jogszabályi változások kapcsán, pedagógiai-nevelési elvek és módszerek
- interaktív, tematizált előadások pl. sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének segítése a mindennapokban, serdülőkor sajátosságai, a szexuális felvilágosítás lehetőségei, egészségcentrikus-egészségfejlesztő nevelés, drogprevenció-terelési lehetőségek,
- kiscsoportos tréning-jellegű továbbképzés, pszichológus és autentikus segítő (nevelőszülő, vagy hivatásos nevelőszülő) vezetésével az alábbi témákban: kötődés-leválás, konfliktuskezelés, kommunikációs stratégiák, krízis-intervenció, alternatívák az agresszióval szemben, preventív utógondozás támogatása (17 éves gyermeket nevelő nevelőszülők számára), illetve a nevelőszülők és nevelőszülői tanácsadók jelzése alapján igény szerinti tematizálással.

- nevelőszülői komplex személyiségfejlesztő tréning KÁSZPEM® módszerrel
- kiegészítő-prevenációs tréning KÁSZPEM® módszerrel, a nevelőszülői tanácsadók jelzése és a nevelőszülők igényei alapján kerül megszervezésre a módszerspecifikus támogató csoport által.

A szakképesítést szerzett nevelőszülők kreditpontos továbbképzéseken is részt vesznek, a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően.

A nevelőszülői képzések, továbbképzések a nevelőszülők földrajzi elhelyezkedése alapján kerülnek megszervezésre, több helyszínen és időpontban.

A nevelőszülők alkalmassági felülvizsgálata

A 3 évente történő alkalmassági felülvizsgálat célja azon mélyebb összefüggések, mögöttük meghúzódó problémák, állapotok feltárása és vizsgálata, melyek a tanácsadók által készített környezettanulmányokból, ezek módosításaiból, a családlátogatások tapasztalataiból nem derülnek ki.

A nevelőszülői alkalmassági felülvizsgálat menete:

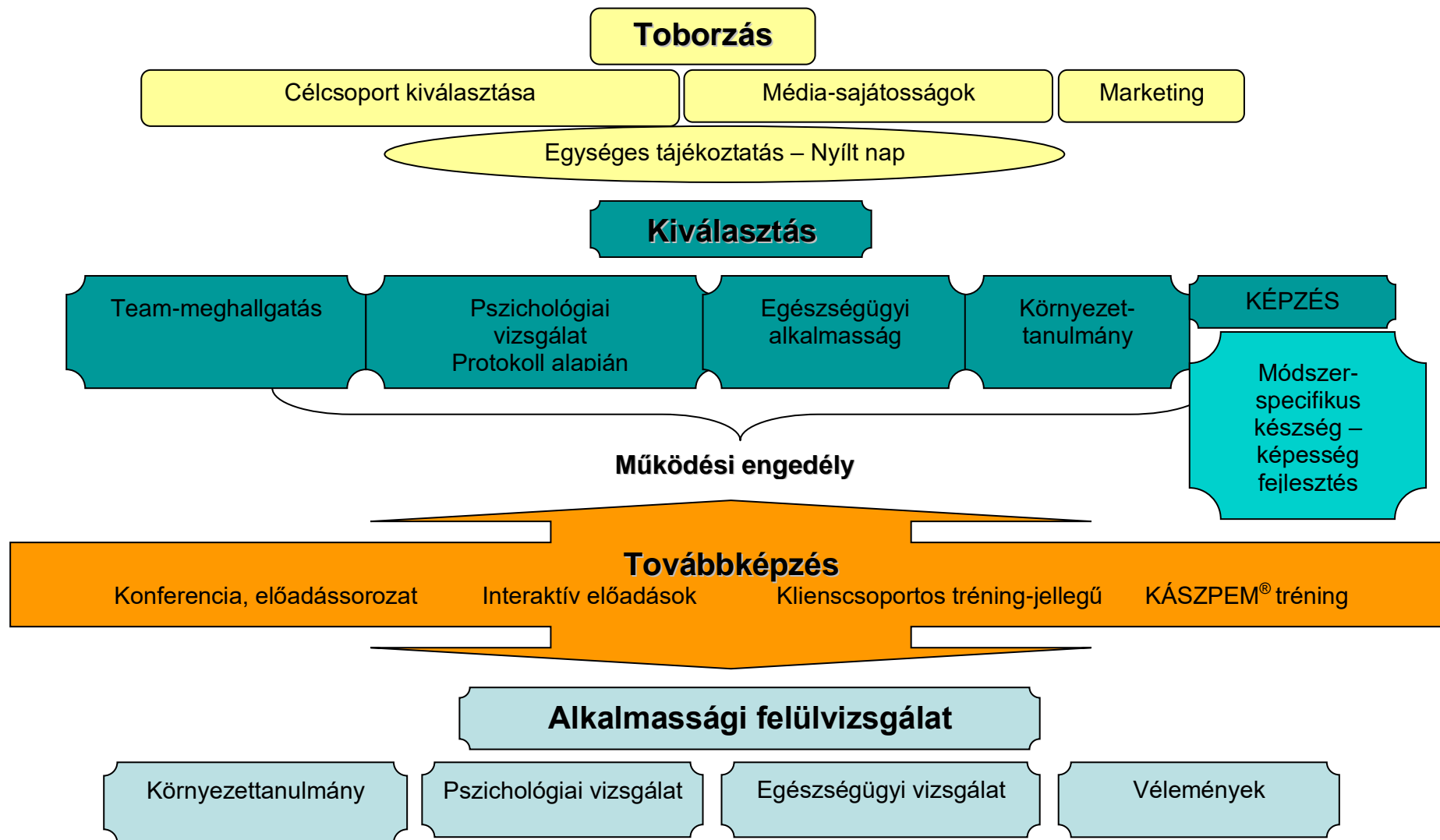
- részletes környezettanulmány készítése, strukturált interjú és Felülvizsgálati adatlap alapján
- pszichológiai vizsgálat a személyiség aktuális állapotáról, a nevelőszülői alkalmasság kizáró tényezőinek lehetséges feltérképezésére, esetenként a teljes nevelőcsalád bevonásával
- szükség esetén további szakemberek bevonása, vizsgálatkérés (pszichiáter)
- háziorvosi igazolás az egészségügyi alkalmasság meglétéről, kontraindikáció kizárásáról
- nevelőszülői tanácsadó véleményének beszerzése
- a gyermekvédelmi központ és szakszolgálat véleményének beszerzése.

A nevelőszülői alkalmasság rendkívüli felülvizsgálatának elrendelésére és elvégzésére a jogszabályban meghatározott esetekben és módon kerül sor. A rendkívüli felülvizsgálat menete megegyezik a kötelező alkalmassági felülvizsgálat menetével, illetve a rendkívüli felülvizsgálat okával összhangban kiegészül egyéb véleményekkel (pl. köznevelési intézményektől, szociális és gyermekvédelmi társintézményektől), vizsgálatokkal.

A nevelőszülői alkalmassági felülvizsgálatot – a jogszabályban meghatározottakon túl- a nevelőszülői hálózat vezetője, valamint a nevelőszülői tanácsadó, felettesével történő egyeztetést követően, a kötelező időponttól függetlenül is kezdeményezheti, rendkívüli felülvizsgálat keretében.

A vizsgálatot végző szakemberek szakmai kompetenciájukon belül jelentéseket, szakvéleményeket készítenek és javaslatot tesznek a nevelőszülő alkalmasságáról, illetve alkalmatlanságáról, mely javaslatok alapján szakmai team-döntés születik erre vonatkozóan.

A nevelőszülői hálózat-építést összefoglaló ábra

A gyermek befogadása, nevelőszülőhöz való kerülése

A jelenleg hatályos Gyvt. szabályaira tekintettel, a nevelőszülő – saját gyermekeit is beszámítva –hat gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja. Ha a nevelőszülő saját kiskorú gyerekekről háztartásában nem gondoskodik, akkor legfeljebb öt gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja. A nevelőszülőnél, a speciális és különleges nevelőszülőnél elhelyezendő gyermekek számának meghatározásakor figyelembe kell venni a gyermek fogyatékoságát, személyiségzavarát vagy az egyéb különleges nevelést indokoló körülményt. Indokolt esetben, így különösen testvérek együttes elhelyezésénél, a nevelőszülő kérelmére vagy beleegyezésével, és a területi gyermekvédelmi központ és szakszolgálat hozzájárulásával a gyermeklétszámtól – a gyermek érdekében – el lehet térni.

A nevelőszülőnek kizárólag gyámhivatali határozat rendelkezése – továbbá ideiglenes hatályú elhelyezés esetén a beutaló szervek döntése - alapján lehet a gyermeket befogadni, illetve a gondozási helyét megváltoztatni.

A gyámhivatalok beutaló és az elhelyezést felülvizsgáló határozata tartalmazza a gyermek ellátási szükségletét. A nevelőszülőhöz való elhelyezés minden esetben a szükségletek egyeztetése után történik.

Körütekintő előkészítést igényel az ideiglenes hatállyal elhelyezendő gyerek befogadása. Az előkészítés sokkal inkább a nevelőszülők felkészítésére vonatkozhat, mivel gyakran ideiglenes hatállyal rövid időn belül az új gondozási helyre, a nevelőszülőhöz kerül a gyermek. Az ilyen jellegű elhelyezések fokozott traumával, veszteségélménnyel járnak mind a gyermek, mind a vér szerinti szülő számára, így a nevelőszülői hálózat vezetője kompetens abban, hogy értékelje azt, a hálózatban kik azok a nevelőszülők, akik vállalják, képesek és alkalmasak ezen elhelyezésből fakadó krízishelyzet kezelésére, képesek a gyermek –és adott esetben családja- számára adekvát segítséget nyújtani. A nevelőszülői hálózat vezetője a kellő informálódás után tesz javaslatot a befogadó nevelőszülő személyére. A nevelőszülő befogadja a gyermekvédelmi központ kijelölése alapján a beutaló szerv által ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, ha a határozatban a gyermek gondozási helyeként a nevelőszülőt jelölték meg. Az ideiglenes elhelyezés ideje alatt kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- A gyermek pszichés megsegítése az ideiglenes elhelyezés ideje alatt- szükség esetén krízisintervenciós tanácsadás biztosítása, illetve családterapeuta bevonása.

- Gyermek egészségügyi státuszának sürgős feltérképezése, ennek érdekében minél előbb szükséges felvenni a kapcsolatot az alapellátással, a volt és jelenlegi háziorvossal, védőnővel, valamint további speciális egészségügyi ellátó intézményekkel, a gyermek szükséglete szerint.
- A gyermek óvodáztatásának, iskoláztatásának megoldása, a tankötelezettségi előírásoknak megfelelő biztosítása.
- A gyámhivatal határozatának megfelelő kapcsolattartás biztosítása, a család lehetőség szerinti teljes támogatásával.

Intézményes gondozási helyről –lakásotthonból, gyermekotthonból-, történő elhelyezés, vagy gondozási hely váltás esetében lehetőség nyílik az előgondozásra. Ezen folyamat során mind a gyermek, mind a nevelőszülő számára lehetővé válik egymás megismerése, ezáltal a gyermek jövőképeinek bizonytalansága csökkenthető, valamint a nevelőcsaládba való beilleszkedése optimalizálható. Az előgondozás folyamata az alábbi komponenseket tartalmazza:

- A gyermek sorsa, lehetőségei, jövője a gyermekvédelmi rendszerbe való bekerüléstől kezdve körvonalazódik, ennek nyitottságát és a gyermek választási lehetőségét, az ő igényeinek legteljesebb figyelembe vételét hangsúlyozni kell számára.
- A Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság nevelőszülőnél történő elhelyezési javaslatát követően előgondozási megbeszélést hív össze az adott, jelenlegi gondozási hely – befogadó otthon, lakás vagy gyermekotthon- vezetője, amelyen a gyermekén kívül részt vesznek jelen és jövő életének referenciaszemélyei: a gondozási hely munkatársa, vezetője, leendő nevelőszülők és „testvérek” (nevelőszülőnél történő elhelyezéskor). Ezen lehetősége nyílik a gyermeknek megismerkedni a számára fontossá váló személyekkel, kérdéseire értő figyelmet és megfelelő válaszokat kaphat. Hasznos lehet megkérni a nevelőszülőket, hogy a gyermek számára hozzanak fényképeket otthonukról, családtagokról, környezetről, amelyet a gyermek meg is kap.
- A volt gondozási hely szakemberei –a gyermek jelenléte nélkül, de az Etika szabályainak megfelelően őt tájékoztatva- „bemutatják” a gyermeket a nevelőszülőnek, hangsúlyt fektetve az otthonban átélt élményeire, fejlődésére, ugyanakkor megbeszélik az általuk érzékelt problémákat, ezek kezelési lehetőségeit, azokat a jó gyakorlatokat, amelyek hatékonyak voltak a gyermek viselkedésének

optimalizálásában (mivel lehet motiválni, melyek a problémájának gyökerei, milyen ellátásra lenne-van szüksége a gyermeknek).

- Nevelőszülőhöz kerülés előtt kiemelt figyelmet kell fordítani a barátkozás fokozatosságára: ismerkedés a jelenlegi intézményben – közös séta, vásárlás a nevelőszülővel – ellátogatás a nevelőszülő otthonába – ott alvás megszervezése. A barátkozás során a visszatérő gyermekkel a befogadó otthon munkatársa beszélje át a történeteket, a gyermek érzéseit, elfogadásának alakulását.
- A nevelőszülői hálózatban nagy jelentőséget tulajdonítunk a *Vártunk Rád* élmény lehetőség szerinti megvalósítására (kisebb ajándéktárgy, kedvenc étel, sütemény elkészítése, a gyermek számára a kedvenc mesefigura megjelenítése ágyneműn, törölközön, kispárnán stb.).

Jellemző az üres férőhellyel rendelkező családoknál az ünnepek közeledtével, hogy egy-egy ajándékkal készülnek egy esetleges új gyermek befogadásra.

Hasonló folyamat során kerülhet a gyermek a nevelőszülőhöz saját családjából, abban az esetben, amikor nevelésbe vételt követően közvetlenül történik meg az elhelyezés. Ekkor az előgondozás során a családdal, a Szakszolgálat szakembereivel, az alapellátás esetmenedzserével való szoros együttműködés jelenti a folyamat sikerességének az alapját.

További lehetőségként kell megemlíteni azon helyzeteket, amikor a nevelőszülő befogadja azt a fiatal felnőttet, akinek befogadását előzetesen nyilatkozatban vállalta és utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte és az ellátás biztosítójaként a nevelőszülőt jelölte meg. A fiatal felnőtt kérelmére befogadhatja annak gyermekét is, feltéve, hogy ehhez a gyermek törvényes képviselője hozzájárult. A befogadás előkészítése során a nevelőszülőnek meg kell teremteni a gyermek életkorának megfelelő feltételeket.

A nevelőszülői hálózat és a nevelőszülő tevékenysége a gyermek gondozása-nevelése során

A gondozás - nevelés elemei

A családi helyettesítő védelemben, nevelőcsaládban történő, életkori és a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő gondozás és nevelés alapvető célja az alábbi szükségletek kielégítése:

- Fizikai, testi szükségletek: étkezés, mozgás, játék, sport, tisztálkodás, szexuális érdeklődés, külső megjelenés, öltözködés, ápoltság
- Érzelmi szükségletek: szeretet, biztonság, védelem, kötődés, leválás, önállóság, szerelem, bizalom
- Mentális szükségletek: motiváció, megismerés, tanulás, tájékozódás.

A gyermek teljes körű ellátása a nevelőszülői családban, az egyéni gondozási-nevelési terv alapján történik. A tervet a nevelőszülő és a nevelőszülői tanácsadó együtt készítik el, lehetőség szerint bevonva a gyermeket, a gyermekvédelmi gyámot, oktatási nevelési intézményeket és a vér szerinti szülőt, közvetlen hozzátartozót is. A terv célja a gyermek harmonikus fejlődését, képességei kibontakozását elősegítő gondozással-neveléssel kapcsolatos feladatok részletes megtervezése, és az abban résztvevő szakemberek közötti munkamegosztás, időkeretek, felelősségi körök kidolgozása.

A gyámhivatal a gyermek számára - gondozási helyétől függetlenül - a területi gyermekvédelmi központ és szakszolgálat javaslata alapján *gyermekvédelmi gyámot és helyettes gyermekvédelmi gyámot (továbbiakban: gyermekvédelmi gyám)* rendel.

A gondozás nevelés célja, hogy a gondozott gyermek testileg, értelmileg, érzelmileg és erkölcsileg korának és képességeinek megfelelően fejlődjön, személyisége a lehető legteljesebb módon kibontakozzék, és képessé váljon a vérszerinti családjába való visszailleszkedésre, illetve örökbefogadó családba való beilleszkedésre, vagy az önálló életvitelre, életvezetésre.

E cél érdekében a gondozást-nevelést, ellátást biztosító nevelőszülő és az ő munkáját segítő szakemberek igyekeznek a lehető leghatékonyabban együttműködni egymással, valamint mindazon intézményekkel, amelyek a gondozott gyermekek fejlesztésében, rehabilitációjában érintettek.

A nevelőszülői hálózat feladata a szükségletek kielégítés, ill. a fejlesztés érdekében:

- A szükségleteket közvetlenül jól felkészített, életvitelében, tárgyi és személyi feltételekben alkalmas, modellértékű nevelőszülőkkel biztosítja a megfelelő gondozási helyet. A család, mint elsődleges élettér jól szervezett, biztonságos, gyermekközpontú nevelő-gondozó környezetet kell, hogy jelentsen.
- A nevelőszülők képzésében, továbbképzésében a gyermek/ fiatal fejlődési-szükségeit kiemelten kell, hogy megjelenjenek a működtető feladatai, minőségbiztosítási szabványai között.
- A nevelőszülő a gondozási, nevelési feladatok ellátásában folyamatos szakmai segítséget, tanácsadást kap. Tevékenységét, annak eredményességét a működtető rendszeresen ellenőrzi, értékeli.
- A nevelőcsalád lakásfelszerelésére, a gyerek ellátásának tárgyi, személyi feltételeire a teljes körű ellátás szakmai követelményeire a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet előírásai vonatkoznak.

A nevelőszülő tevékenysége a gondozási-nevelési célok megvalósításának érdekében:

- Személyes példamutatás: a családon belüli elfogadás, nyugodt hangvétel, tiszta, világos, érthető kommunikáció, alkalmazkodás, szoktatás, hagyományok építése
- A jutalmazás és fegyelmezés formájának, mértékének a cselekedethez mért megválasztása, adekvát visszajelzések, nem csupán következmény, hanem megelőzési célokat szolgálva.

A nevelési problémák és módszerek tekintetében, a nevelőszülői tanácsadó és a hálózat pszichológusa nyújt segítséget a nevelőszülőnek. További segítséget jelent az esetmegbeszélő csoportok rendszeres megtartása, a kötelező félévenkénti nevelőszülői továbbképzések, valamint az egyénre szabott szakmai konzultációk.

- Ösztönző, a pozitív értékekre épülő visszajelzések, értékelések alkalmazása: dicséret, bátorítás, szeretetteljes odafordulás
- Verbális kommunikáció, beszélgetések során: személyes, támogató – empátikus – megértő – elfogadó attitűdök természetes módon való érvényesülése

- Mindennapi tevékenységek során: személyre szóló teljesítmény, eredmény elérése, sikerélmény, tanulás, munka, játék, értékteremtés tudatos beépítése a nevelési folyamatba, fejlesztés-tervezésbe.
- A társadalmi élethez igazodó viselkedési normák kiválasztására való képesség kialakítása, személyes példamutatás, modell-képzés a nevelőcsaládban.
- A kölcsönös segítségnyújtás iránti szükséglet kialakítása.
- A kötődés-leválás fejlődés lélektani törvényszerűségeinek ismeretén túl a sajátos helyzetből fakadó krízisek szakszerű kezelése - személyes beszélgetések, egyéni terápia, esetcsoportok, „szülő-csoportok” formájában.
- A gyermek igényeinek, fejlettségének, képességeinek megfelelő óvodáztatás, iskoláztatás, tankötelezettségi előírások teljesítése, lehetőséget biztosítva a tanórán kívüli szakkörökön, foglalkozásokon való részvételre.
- Tanulási elmaradás esetén felzárkóztatás biztosítása –iskolával együttműködve.
- Tehetséggondozás lehetőségeinek feltérképezése, tehetséges gyermek képességeinek kibontakoztatása iskolán kívüli tevékenységek formájában is (sportkörök, egyesületek, tánc, művészeti képzések).
- A gyermek rekreációs igényeinek figyelembevétele, szabadidős tevékenységek biztosítása, közös családi programok szervezése, amely a családi minták közvetítésén túl a család összetartozásának, egységének élményét is optimalizálja.
- Egyéni és tradicionális (történelmi és egyházi) ünnepek családias megünneplése, a gyermek egyéni igényeit és vallási-etnikai hovatartozását, identitását is figyelembe véve.
- A különleges szükségletek (kora miatt, fogyatékos vagy tartós beteg gyermek) szerinti igény ismerete, a szükséglet kielégítésében referens szakmai kapcsolatok (egészségügyi ellátórendszer, nevelési tanácsadó, gyógypedagógiai fejlesztést, pszichés segítségnyújtást biztosító szakemberek, intézmények) kiépítése, velük való együttműködés. Részletezve az alábbiak:

A nevelőszülő számára a *0-3 éves gyermek* gondozási-nevelési feladatainak tudatosítása a fejlődés-lélektani törvényszerűségek ismereteinek, a fejlesztés gyakorlatának tudatosítása, a fejlődéshez szükséges nyugodt, tiszta, világos, jól elkülönített, a veszélyforrásokat kizáró személyes élettér biztosítása. Rendszeres orvosi, védőnői felügyelet, kontroll, megelőzés, a betegségek mielőbbi gyógykezelése,

védőoltások felvétele. Szakmai felkészítés, tanácsadás: táplálkozási, életvezetési fejlődés-lélektani ismeretek átadása. Korai fejlesztés integrált környezetben, a település, ill. ahhoz közeli lehetőségek kihasználása. A működtető által biztosított pszichológus szakmai segítségnyújtása, védőnői tanácsadás, komplex a fejlesztéstervezés, fejlesztés, terápiás habilitáció, rehabilitáció. A nevelőszülő családi környezetében tudatosan épített tárgy-kapcsolat, pozitív azonosulás-minták megteremtése.

A *fogyatékkal élő gyermekek* ellátásának intézményes háttere a tanulási képességvizsgáló és rehabilitációs bizottság szakértői javaslata alapján biztosított. Nevelésük, oktatásuk jelenleg a többségi vagy speciális intézményekben valósul meg, integrált (beillesztett) vagy szegregált (elkülönült) formában. A nevelőszülőkre hárul a feladat, hogy a gondozásukra bízott fogyatékos gyermek/fiatal számára a képességeinek leginkább megfelelő fejlesztési formát és helyet megtalálja a lakóhelyéhez legközelebb. A nevelőszülői tanácsadó mellett működő szakmai team gyógypedagógusa, pszichológusa hivatott segíteni a nevelőszülőt a gyermek/fiatal egyéni fejlesztésében, gondozásában, a családba történő beilleszkedésben. Szükség esetén utazó gyógypedagógiai hálózat igénybevételét lehet kezdeményezni, melynek célja a családi nevelés fejlesztése, segítése (kapcsolattartás, tanácsadás, szülőklub...). A nevelőszülői családban zajló fejlesztő gondozás biztosításával törekedni kell a másodlagos pszichológiai, pszichiátriai problémák megakadályozására (pld: depresszió, extrém visszahúzódás, élni akarás megtagadása). A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A *tartós beteg gyermek* számára a folyamatos egészségügyi ellátás lehetőségének biztosítása, speciális gondozási előírások betartása, a gyermek egyéni, szükséglethez igazodó igényeinek (diéta, gyógyászati segédeszközök) megfelelő ellátás.

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató számos formában támogatja azon nevelőszülőket, akik az átlagostól eltérő ellátási szükségletű gyermekeket nevelnek:

- gondozási-nevelési feladatokat támogató és fejlesztő terápiás lehetőségek biztosítása (konduktor, állatasszisztált terápia, logopédus, pszichopedagógus, pszichológus – területi ellátási igényekhez igazodóan)
- a jelentős többlet kiadások (speciális terápia, gyógyászati segédeszközök, fejlesztő eszközök stb.) támogatása nem rendszeres költségtérítés formájában,

- szükség esetén további – jogszabályban előírtakon túl – nevelőszülői segítők alkalmazása

Fejlesztő és terápiás lehetőségek a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónál

A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatóban 2015 januárjától kezdetét vette fejlesztő foglalkozások biztosítása a gyermekvédelmi szakellátásba nevelőszülőkhöz helyezett gyermekek számára. 2016-tól mozgásfejlesztést már több megyében tudtuk biztosítani, továbbá állat asszisztált foglalkozásokat is sikerült szerveznünk. Terápiás tevékenységeink 2017-ben pszichopedagógiával és logopédiai fejlesztéssel bővültek, kiegészítve a már 2016-ban elérhető mozgásterápiás fejlesztési lehetőségeket (konduktív pedagógia, alapozó terápia, tervezett szenzo-motoros tréning TSMT). Folyamatosan azon dolgozunk, hogy minél több gyermekünk számára elérhetőek legyenek a terápiás foglalkozások.

Mozgásterápiák

Jelenleg 4 megyében, **Csongrád**, Bács-Kiskun, Komárom-Esztergom és **Pest megyében** sikerült biztosítani, mozgásvizsgálatra és különböző mozgásterápiákon (konduktív pedagógia, alapozó terápia, tervezett szenzo-motoros tréning TSMT) való részvételre lehetőséget a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató nevelőszülői hálózatában gondozott gyermekeink részére. Tatabányán és Budapesten a Nyúlcipő Alapítvánnyal együttműködve sikerült megvalósítani a tevékenységet. Kecskeméten a Napsugár Gyermekotthonban, Szegeden pedig a Dr. Foltán József Országos Katolikus Egyházi Módszertani Gyermekotthonban, és az ÁGOTA[®] Kulturális és Közösségi Központban folynak a fejlesztő foglalkozások.

Gyermekeink számára **Csongrád**, Bács-Kiskun, **Pest** és Komárom-Esztergom megyében mozgásállapot felmérésére és tanácsadásra is biztosítunk lehetőséget, amelyet a LongiKid fejlődésvizsgálattal, továbbá alapozó terápiás mozgásvizsgálattal és konduktori vizsgálattal végzünk. Nevelőszülők számára tanácsadást biztosítunk, amely a megfelelő terápia kiválasztásán kívül otthoni fejlesztő feladatok megbeszélését is jelenti.

Konduktív pedagógia

Konduktori szűrővizsgálatot és fejlesztést Bács-Kiskun, **Csongrád, Pest**, Komárom-Esztergom megyében biztosítunk a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató nevelőszülői hálózatában gondozott gyermekek számára. Konduktív nevelés elsősorban olyan gyermekeknek javasolt, akiknek idegrendszere születés előtti, születés körüli és születés utáni okokra visszavezethetően sérült. A születés előtti okok, lehetnek fejlődési rendellenesség, toxikus anyagok használata, fertőzés. A születés körüli okok, nehéz szülés következtében fellépő oxigén hiányos állapot, agyvérzés. Születés utáni ok, lehet trauma, fertőzés, epileptikus rohamok, amelyek az idegrendszer fejlődése szempontjából a legszenzitívebb időszakban hosszú távú következményekkel járhatnak. Ezek lehetnek, különböző súlyosságú mozgássérülés, feszes izomzat, bénulás, a mozgások összerendezésének problémája, testtartási problémák, deformitások, kontrakúrák. Enyhébb sérülés, vagy fejletlen idegrendszer esetében ez lassabb mozgásfejlődést, ügyetlenséget, finommanipulációs, kommunikációs és tanulási problémákat eredményezhet.

A konduktív pedagógia, a mozgásfejlesztéssel párhuzamosan fejleszti a gyermek kommunikációs, percepciós és kognitív képességeit. A konduktor és a gyermek kapcsolata speciális, a kondukción (rávezetés) során, a gyermek aktív tanulással sajátítja el új funkciókat, majd gyakorlással automatizálja és használja a mindennapi életben. Mozgásfolyamatok elvégzését tanítja a konduktor, csak annyi segítséget nyújtva, amennyi szükséges az adott mozgás vagy mozdulatsor elvégzéséhez. Minden foglalkozás a gyermek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez és képességeihez alkalmazkodva motiválja a gyermeket a feladatvégzésben.

A konduktív pedagógia nem ér véget egy foglalkozás végén, a valódi feladat az, hogy a gyermek és családja a mindennapi életben is alkalmazza az együtt megtanultakat. A konduktív pedagógia segítséget nyújt, minden központi idegrendszert ért sérülés következtében kialakult mozgássérülés, megkésett mozgásfejlődés, koordinációs és egyensúly problémák és finommotoros problémák fejlesztésében.

Alapozó terápia

Az alapozó terápia egy regressziós szemléletű mozgásterápia, amely magas ismétlés számmal segít a gyermek idegrendszerének optimális fejlődését elérni, a komplex mozgás és kognitív feladatokon keresztül. Az alapozó terápia moto-szenzoros terápia, amelyet a következő problémák esetén lehet alkalmazni:

- Megkésett vagy/és hibás, akadályozott beszédfejlődés
- Diszlexia, alaki diszgráfia= olvasás és/vagy írásgyengeség
- Túlmozgás-figyelemzavar
- Fejlődésben, érésben elmaradt gyermekek
- Mozcásügycclenség bármilyen okból

Az alapozó terápia mozgásfejlesztésen alapuló terápia, amely a mozgásfejlődés állomásain kíséri végig a gyermeket, segít az esetleges elmaradások leküzdésében, a gyermek idegrendszerének érlelésében. A mozgásos feladatok az agy minden területére hatással vannak, így segítenek a gyermek hétköznapi életében is jobban szerepelni. A beszédészlelés és beszédprodukció fejlesztése, térbeli, időbeli tájékozódás, emlékezet, figyelem fejlesztése, részét képezik a gyermekek alapozó terápiás fejlesztésének.

Azok a gyermekek, akik rendszeresen részt vesznek a foglalkozásokon, azok az év során sokat ügyesedtek. Koordináció és egyensúlyérzékük, többcsatornás figyelmük, végrehajtó funkcióik (tervezés, szervezés, gátlás) a komplex mozgás és kognitív feladatokon keresztül sokat fejlődtek.

LongiKid fejlődésvizsgálat

Longitudinális neuroszenzo-motoros fejlődésvizsgálat (LongiKid) egy olyan magyar fejlesztésű fejlődésvizsgálat, amelyet a Budapesti Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika Alapítvány (BHRG Alapítvány) a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel közösen fejlesztett. 3 hónapostól 11 éves korig alkalmas a teszt eltérő fejlődés tüneteinek észlelésére, mozgásos, kognitív, nyelvi, percpációs, figyelmi területeken. Alkalmas arra, ki tudjuk jelölni a fejlesztési területeket, továbbá a megfelelő szakellátásba irányítsuk a gyermeket, amennyiben szükséges.

Állat asszisztált terápia

A terápiás kutyával végzett feladatok, játékok, közös élményt, örömet nyújtanak a foglalkozás résztvevőinek. A terápia céljai, gyermekek ismerjék meg a kutyát, mint fizikai valóságot, a kutyával való találkozások javítsanak az életminőségükön, érzelmi állapotukon. A fejlesztés során az ismerkedéstől eljutottunk odáig, hogy a gyermekek számára belső motivációvá vált a kutya magabiztos irányítása, egyre komplexebb feladatok végzése. A kutyával való interakciónak meghatározott keretei vannak, amelyben a gyermek betartja a megbeszélte szabályokat, saját kezében érezheti a kontrollt, hiszen ha megfelelően irányítja a kutyát, akkor a kutya képes lesz megoldani a kijelölt feladatot. Fontos terápiás hatás továbbá, hogy a kutya jelenléte segít az agresszív magatartás leépítésében és általánosságban a viselkedés szabályozásában. Eredménynek tekintjük, hogy valamennyi csoportban sikerült a gyermekeknek a fejlesztéssel kapcsolatos szabályokat elsajátítani, viselkedésüket a kutyával való együttműködéshez megfelelően szabályozni. Kisebb gyermekeknél elsősorban az impulzivitás csökkentése, megfelelő kommunikáció, szabályok elsajátítása volt a fő cél, amelyet sikeresen teljesítettek a résztvevők. A nagyobb, iskoláskorú gyermekeknél, személyiség fejlesztést, szociális kompetenciák, kommunikáció fejlesztést és viselkedésszabályozást tűztünk ki fejlesztési céloknak. Minden korosztályban hatalmas élményt jelent a gyermekek számára a kutyás terápia, szorongás oldásra, hangulat javítására és élményszerzésre is lehetőséget biztosít.

Logopédia

Munkánk során azt tapasztaltuk, hogy az egyik legérzékenyebb fejlődési terület a beszéd és nyelvi fejlődés a gyermekvédelmi szakellátásban gondozott gyermekek korai fejlődése tekintetében.

A logopédiai foglalkozások, fejlesztések elsősorban kiscsoportos foglalkozások keretében valósulnak meg. A logopédiai foglalkozásra bekerült gyermekek nagy részénél a beszéd és/vagy nyelvi fejlettség elmaradásán túl egyéb területek is érintettek bizonyultak (viselkedés zavarok, mozgásfejlettség elmaradása, kognitív érettség nagyfokú elmaradása). Ennek fényében a logopédiai terápia keretein belül komplex fejlesztés történik, mely során a beszéd és nyelvi területek fejlesztésén túl egyéb területeket is bevontunk a terápiába: nagymozgások, finommotorika, továbbá egyéb kognitív funkciók fejlesztése, mint a végrehajtó funkciók, figyelem, memória.

Pszichopedagógia

Viselkedés és pszichés problémák enyhítésére rész képességek fejlesztésére kiscsoportos fejlesztés valósult meg, ahol a következő fejlesztési célok eléréséért dolgoznak a szakemberek:

- A nevelőmunka segítése.
- A személyiségfejlesztés lehetőségei.
- A teljesítményzavarok korrekciója, pszichés fejlődési zavarok diagnosztizálása és terápiás fejlesztése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek, beilleszkedési-tanulási-magatartási zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése (diszlexia, diszgráfia prevenció).
- Pontos iránymutatás az SNI, BTMN, illetve a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztéséhez, felzárkóztatásához.
- A tanulási képesség fejlesztésének, a tanulmányi teljesítmény javításának lehetőségei osztály/csoport keretek között és egyéni fejlesztéssel.
- A tanulási képességet meghatározó tényezők, a tanulási stílusok és technikák, a tanulási stratégiák kialakítása.
- A viselkedés megfigyelése, elemzése – a jelenségek értelmezése, a beavatkozás lehetőségei az intézményes nevelés általános eszközeivel, a pszichopedagógiai eljárásokkal.
- Integráció segítése, útmutató a BTMN, SNI tanulók együttneveléséhez.
- Együttműködés a családdal, az intézményes nevelés szakembereivel.
- Tehetséggondozás.

A fejlesztő és terápiás lehetőségek elérhetőségét a működtető a helyi igények figyelembe vételével folyamatosan biztosítja és fejleszti.

Pasztorális munka a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgálatnál

Pasztorációs tevékenységünk során célunk, hogy a gyermekeinket - pedagógiai rendszert alkalmazva - a társadalom hasznos tagjaivá neveljük, akik megtalálják a helyüket és egyéni boldogulásukat a világban. Van azonban ezen túl egy többlet, ami az előbbire is pozitívan hat. A világban működő gyermekvédelmi rendszerek kihívásokra adott útkereséseivel szemben a mi küldetésünk más. Bár felismerve az idők jeleit (a világban végbemenő változásokat), és azokra a hit által választ adva, de nem tüneteket kívánunk kezelni, hanem gyermekeink keresztény újjászületéséért dolgozni, mely által önmagukat maradéktalanul elfogadó egyéniségekként válhatnak képessé teljes életet élni már ezen a világon.

Öröm tapasztalni, hogy képesek gyermekek a saját életük veszteségeit a bibliai Jób módján kezelni (Amikor mindenét elvesztette és élet és halál között állt így beszélt: „Mezítelenül jöttem ki anyám méhéből, és ruhátlanul térek oda vissza. Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az Úr neve!” Jób 1,21) és az evangélium világosságában állva megfogalmazva felismerni, hogy a rossz által is nagyobb jó léphet az életükbe.(A katolikus egyház katekizmusának kompendiuma 58.) Világos és egyértelmű számunkra, hogy a gyermekek is, egyrészt Isten képmásai, akikkel szemben úgy kell tudatossággal megállnunk, ahogyan az Úr elé állunk, másrészt tudnunk kell, hogy mi vagyunk a felnőttek és ők a mi gondjainkra bízottak, akikkel kapcsolatban az örökkévalóság távlatában felelünk – ők a mi gyermekeink, akiknek legalább ugyanazt az esélyt kell biztosítanunk, amit azok a társaik kaptak, akik vérszerinti családjukban nőhetnek fel. Mindezt úgy, hogy Isten országának polgáraivá válhassanak.

A fentiekhez tartozik, hogy a gyermekvédelmi törvénynek megfelelően végezzük tevékenységünket a vallási nevelés területén is. Ökumenikus nyitottsággal és türelemmel közelítjük meg gyermekeink hitvilágát, szabad akaratát és felekezeti hovatartozását, hogy mindenki a sajátjában gyarapodhasson. Jézus Krisztus (Mt 28,19) és az Anyaszentegyház (A II. Vatikáni Zsinat tanítása: Gravissimum Educationis) iránymutatásának megfelelően járunk el. Azon területekre helyezük a hangsúlyt, melyek keresztényként összekötnék bennünket. Jézus is ezt kéri tőlünk: „Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (Jn, 13,35)

A tevékenység fő irányai:

- a. A gyermekek és fiatalok interaktív evangelizációs lépcsős programja.
- b. A nevelőszülői tanácsadók folyamatos tájékoztatása és bevonása a területükön folyó tevékenységünkkel kapcsolatosan.
- c. Zarándoklatok, színjátékok, szakrális-, templomi-, és tábori programok szervezése gyermekeink számára.
- d. A nevelőszülői hálózatban élő gyermekek korcsoportjuknak megfelelő pasztorációs programjai.
- e. A nevelőszülők támogatása a hitélet irányába.
- f. Rekollekciók a katolikus egyház fenntartásában működő munkavállalók számára.
- g. Egyéni segítségnyújtás hitéleti igények, kérdések esetén.

Olyan programot dolgoztunk ki gyermekeink számára, amellyel figyelembe vesszük helyzetüket. Lépcsős program néven vált ismertté a mindennapokban. Mivel családjukat vesztett gyermekekről van szó, ezért a rendelkezésünkre álló legalaposabb kutatást, és annak konklúzióit is alapul vettük. A KÁSZPEM® módszer elmélete és gyakorlati tapasztalatai alapján tudjuk a leghatékonyabban megszólítani a gyermekeket. A misszióknak mindig a célcsoportot kell megérintenie, hogy az igehirdetés ne legyen mellébeszélés. A feladatunk tehát: „Reményt ébreszteni, jövőt mutatni, a bizalom sebeit gyógyítani ott, ahol a kiszolgáltatottság az úr!”(Kothencz János) Ezért a Biblia és a Katekizmus mellett használjuk Kothencz János könyvét is: „Róluk... értük... I-II. rész

Nem csupán az irgalmasság cselekedeteit gyakorolni a célunk, hanem – ha már visszaadni nem tudjuk, amit a ránk bízott gyermekek elveszítettek, legalább – pótolni az életükben a hiányt, segíteni felismerni sajátos életállapotukban rejlő lehetőségeiket, utat mutatni saját üdvösségük potenciális valósága felé, hogy felismerjék: ők is személyiségükön keresztül kaptak meghívást, hogy az Atya Egyszülött Fiának képmásai, azaz Isten gyermekei legyenek a maguk valóságában.

A közösségi élet színterén is segítséget kell nyújtanunk, hogy kibontakoztathassák képességeiket és választ tudjanak adni hivatásukra.(A katolikus egyház katekizmus: Az emberi közösség – 1. c. A személy és a társadalom I. Az emberi hivatás közösségi jellege; valamint A II. Vatikáni Zsinat tanítása: Gaudium et Spes 25,1.§.)

Magát a programot azért nevezzük lépcsősnek, mert alsóbb szintről felfelé, a végtelen felé kívánunk vele utat mutatni. Egy-egy alkalommal megélve a programot, reméljük a gyerekeknek sikerül lépéseket tenni a teljesség felé. Hosszú folyamat ez mindenki életében,

melyben támogatjuk egymást. Nem erőltetünk semmit, törekszünk először a bizalmat elnyerni, majd ezt követően bátorítani arra, hogy jó dolog követni Jézus tanítását. A program alkalmazásában öröm látni, hogy kialakult a gyerekekkel egy közös nyelv. Értik, amit mondunk és nyitottak arra, amit ajánlunk nekik. Szempont lett az életükben, hogy mit mond Jézus és mit ajánl az egyház.

Egy alkalom egy lépcsőt jelent. Olyan foglalkozásokat, amelyeken eleinte keveset beszélünk Istenről. A csoport valóságától tesszük függővé, hogy mennyire lehet ott és akkor ezt megtenni. A témák a gyerekeket érintő, számukra érdekes dolgokról szólnak, melyeknek célja, hogy nekik segítsünk. Fontos, hogy mindig van játék és ajándék.

Törekszünk a gyerekeket bekapcsolni, rájuk figyelve, interaktív módon, hogy felismerjék saját értékeiket és meglássák az azonosságokat keresztény értékrendünkkel és így jobban megismerjék hitünket és erősödjenek abban.

A lépcsők egymásra épülnek, de szükség szerint felcserélhetők, egyes lépcsők kihagyhatók. Egy alkalom témája szükség esetén folytatható. Felépítésénél fogva a rendszer segít nekünk abban, hogy jól megismerjük a csoportot, a közösséget. A foglalkozások tartalmát befolyásolják a tapasztalataink, benyomásaink. Egy jelentős esemény meghatározhatja, hogy az adott csoportban, adott alkalommal melyik lépcsőt alkalmazzuk és azon belül is különböző helyszíneken igencsak eltérhet, hogy a téma mely oldalát domborítjuk ki.

A lépcsők röviden: az önbecsülésről, önmegvalósításról, példaképekről, magányról-kapcsolatokról, ép testben ép lélekről, az internet veszélyeiről, ki lehet szent?, példabeszédekről, Jézus egyéb történeteiről szólhatnak.

Ezen szemléletmód alapján elmondhatjuk, hogy szervesen kötődik ehhez a programsorhoz minden, ami nem kifejezetten az egymásra épülő lépcsőket jelenti, de része pasztorációs tevékenységünknek, mint a zarándoklatok; „Ágotafalvi látogatások”; részvétel szentmiséken, szertartásokon, egyházi eseményeken, találkozókön; részvétel versenyeken; előadások, műsorok rendezése; táborok szervezése; sőt a kizárólag felnőtteknek szervezett rekollekciók és egyéb programok- mivel ezek is a gyermekeket célzó pasztoráció érdekében történnek, „ hogy életük legyen, és bőségben legyen”(Jn 10,10), hiszen a lépcsők eredményességét mindezek támogatják.

A pasztorális munkacsoport célzott munkát folytat, de fontos kiemelni, hogy a pasztorációba ma már a hétköznapiakban is egyre több munkatárs kapcsolódik be, - számítunk is mindenkire - akik látják eredményességét és szükségességét, hogy remény ébresszünk és utat mutassunk a hitünk megélése és a gyerekek hitre nevelése által.

Kapcsolattartás jelentősége és biztosítása

A Csongrád Megyei Országos Katolikus Egyházi Módszertani Nevelőszülői Hálózatban elhelyezett gyermekek számára a kapcsolattartás a vérszerinti családokkal a működtető által biztosított helyszíneken valósul meg (tanácsadói irodák és nyitva álló helyiségek):

- Szeged, Bal fasor 6.
- Szeged, Csongor tér 8. (nyitva álló helyiség)
- Szeged, Csongor tér 10. (nyitva álló helyiség)
- Hódmezővásárhely, Vöröskereszt u. 6.
- Csongrád, Kossuth tér 7.
- Forráskút, Fő u. 74.
- Budapest, X. ker. Gyömrői u. 140
- Szolnok, Baross u.1.

A Békés megyei kapcsolattartások az alapellátással, valamint a társintézményekkel való együttműködésben, az általuk biztosított helyszíneken valósulnak meg.

A kapcsolattartásokon az ügyeletet a nevelőszülői tanácsadók látják el.

A felügyelt kapcsolattartásokat a Területi Gyermekvédelmi Központ és szakszolgálat koordinálja saját helyszínen.

A vérszerinti család, hozzátartozók, barátok, ismerősök megtartásának, a kapcsolatok éltetésének szüksége a gyermek alapvető érdeke és igénye a családi helyettesítő védelem során. Ehhez szükséges a rendszeresség, kiszámíthatóság és a fejlődés a kapcsolatokban, valamint a hazakerülés, hazagondozás lehetőségének elősegítése.

A vérszerinti családokkal a tanácsadók a kapcsolattartások alkalmával kerülnek kapcsolatba. Ezekon az alkalmakon lehetőségük van a családi kapcsolatok alakulásának megfigyelésére, a közvetlen beszélgetések pedig információt nyújtanak a család jelenlegi helyzetéről, illetve a számukra előírt feladatok teljesítésének alakulásáról. Minden olyan esetben, ahol szükségesnek ítélik a gyermekkel és családjával foglalkozó szakemberek, esetmegbeszélésre kerül sor.

A nevelőszülői hálózat és a nevelőszülő feladata ennek érdekében:

- Érti és tiszteletben tartja a gyerek és vérszerinti családjának, korábbi gondozási helyének, örökbefogadó családjának kapcsolatát, a gyereknek a kapcsolat fenntartására vonatkozó igényeit.
- A rendszeres látogatások és a kapcsolattartás más módjai erősítik a gyerekek és vérszerinti, illetve korábbi családjaik közötti kapcsolatokat, ennek megfelelően készíti elő és valósítja meg azokat.
- Lehetőség szerint testvéreknek együttesen, vagy egymáshoz közeli gondozási helyen biztosítani az elhelyezést, a szakszolgálat kijelölése alapján.
- A gondozási hely a földrajzi és közlekedési szempontok figyelembevételével a vérszerinti szülő/kapcsolattartó számára lehető legközelebb essen, illetve minél hamarabb elérhető legyen.
- A kapcsolatok intimitását, személyességét, a kapcsolattartás kereteit minden esetben megteremti.
- A kapcsolattartás során a szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, mindennapjairól.
- A kapcsolattartás során esetlegesen átélt traumák feldolgozásában szakemberek – pszichológus, családterapeuta- vesznek részt.
- A nevelés-gondozás folyamatába beépíti a gyerek vér szerinti, vagy előző családja és a nevelőcsalád kulturális, szellemi, társas és gazdasági jellemzői közötti hasonlóságokat és különbségeket.

A családi, rokoni kapcsolat erőteljes befolyással van az érzelmek fejlődésére, ezért arra kell törekedni, hogyha lehetséges, valamilyen formában maradjanak meg ezek a kötődések. A kapcsolattartásra jogosult és a gondozott gyermek kapcsolattartását a gyámhivatal határozza meg. A nevelőszülőnek elő kell segíteni a gondozott gyermeknek a gyámhivatal határozatában megnevezett hozzátartozójával való folyamatos kapcsolattartását.

Érdek- és jogérvényesítés a nevelőszülői hálózatban

A gyermekek önszerveződésének elősegítését és érdekérvényesítését biztosítja a **Gyermekönkormányzat** működtetése, amely a nevelőszülőnél nevelkedők mellett gyermek- és lakóotthonban élő növendékeket és utógondozottakat is magában foglalja. A tagokat a

gyermekek maguk közül választják ki és javaslataik, ötleteik, érdekeik képviselőjének ellátásán túl programok szervezését, és az önszerveződés sikerességének megélését is segíti a működése.

Az **Érdekképviselői Fórum** a jogszabályban előírtaknak megfelelően működik és legfontosabb feladata a személyiségi jogok maradéktalan érvényesülése az ellátás alatt.

A gyermek jogainak érvényesítése érdekében a **gyermekjogi képviselőhöz** is fordulhatnak, akinek az elérhetősége mindenki számára hozzáférhető kell, hogy legyen.

A Szolgáltató együttműködik a **nevelőszülők érdekképviselői fórumaival**, önszerveződéseivel, amelyek civil szervezetek, egyesületek, szakszervezetek formájában jelennek meg.

A nevelőszülőtől való elkerülés

A nevelőszülőtől való elkerülés, a nevelőszülői családból való kikerülés minden résztvevő számára egy hosszú távú sorsrendező, ezáltal emocionálisan megnyugtató folyamattá kell váljon. Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, a nevelőszülőnél élő gyermek és a nevelőszülő között optimális kötődés, a tudatos szeretet lehet az az érzelmi stabilitást adó alap, melyen lehetővé válik a leválás, illetve a szükséges átgondozás.

Nevelőszülői elhelyezésének megszüntetése előtt a gyermeket, fiatal életkorának és személyiségállapotának megfelelően felkészítjük a „távozásra”, valamint szükség esetén a nevelőszülői családot is felkészítjük tagjának elbocsátására.

Az elbocsátásban a nevelőszülői család tagjai a gyermekkel, fiatallal foglalkozó szakemberek együttesen vesznek részt.

A nevelőszülő, nevelőszülői tanácsadó, gyermekvédelmi gyám együttműködnek a gyermekjóléti szolgálattal, az iskolával, a gyámhivatallal, a családgondozóval.

A nevelőszülőtől való elkerülés lehetőségei:

- gondozási hely megváltoztatása
- hazakerülés
- örökbefogadás
- utógondozás és önálló élet megkezdése

A *gondozási hely megváltoztatását* a gyámhivatal a gyermek gondozási helyét kérelemre, valamint a nevelésbe vétel felülvizsgálata során hivatalból megváltoztathatja. A gondozási hely megváltoztatását kérheti a gyermek, a szülő, a gyermek gyermekvédelmi gyámja, a nevelőszülői hálózat működtetője, valamint kezdeményezheti a gyermekjogi képviselő és a területi gyermekvédelmi központ és szakszolgálat.

Az előzőekből következően a gondozási hely megváltoztatását a nevelőszülő, a nevelőszülői tanácsadó (működtető) is kérheti, melyről a gyámhivatal dönt.

A gondozási hely váltást megelőző tevékenységek protokollját az alábbiakban részletezzük:

1. A tanácsadók kötelessége, hogy minden látogatást írásban dokumentáljanak
2. Minden esetlegesen felmerülő problémáról és annak megoldására tett intézkedésekről feljegyzést kell készíteni.

3. A nevelőszülőket segíteni kell, hogy a lakóhelyhez legközelebb eső segítséget tudják igénybe venni mind a pszichológiai szolgáltatás, mind további szükséges fejlesztés esetén.
4. Lényeges, hogy a problémák megjelenésekor/ akár magatartási, tanulmányi, pszichés stb. / azonnal jutassák segítséghez a gyermeket és nevelőszülőt a tanácsadók
5. A szakemberektől / pszichológus, pszichiáter, stb./ minden esetben be kell szerezni a gyermekkel való foglalkozásról szóló igazolást és javaslatokat.
6. A tanácsadók egyeztetnek a szakemberekkel, megegyeznek a gyermeknek nyújtandó segítség módjáról és időhatáráról. Ezt írásban dokumentálni kell.
7. A gyermekkel foglalkozó szakemberek véleményére alapozva el kell indítani a gondozási hely változtatására irányuló eljárást, amennyiben a gyors és szakszerű segítségnyújtás nem vezet eredményre a szakemberek által közösen egyeztetett elvárható időpontig és a gyermek érdeke a nevelőcsaládból történő kiemelését szolgálja.
8. A gyámhivatali eljárás befejezéséig törekedni kell, hogy szakmai segítségnyújtás mellett a gyermek – feltéve, hogy ez nem áll érdekében - a nevelőcsaládban tartózkodjon. A szakemberek hathatós segítséget nyújtsanak a gyermek új gondozási helyére történő átgondozásának zökkenőmentes lebonyolítása érdekében. Segítő szakemberek: pszichológus, nevelőszülői tanácsadó, gyermekvédelmi gyám, elhelyezési szakember.

Gondozási hely megváltoztatásakor fokozott figyelmet kell fordítani az átszoktatás folyamatosságára, előgondozás formájában, melynek során többszöri találkozás lehetőségét kell biztosítani a gyermek, a volt nevelőszülő és a leendő gondozási hely (nevelőszülő, lakásotthon, gyermekotthon munkatársai –nevelő, mentor, illetve pszichológus) szakemberei között. Ezen alkalmakkor a gyermeknek lehetősége nyílik megismerni leendő gondozási helyét, a számára ott fontossá válható, referenciaszemélyeket, ezáltal Ő maga is aktív résztvevőjeként élheti meg az átgondozás folyamatát és zökkenő mentesebbé válhat beilleszkedése. Továbbá az új gondozási hely is megismerheti a gyermek igényeit, szükségleteit, és felkészülhet fogadására.

A gyermekvédelmi gyám intézkedése alapján -amennyiben a gyermeket veszélyeztető körülményt észlel- megtörténhet az azonnali gondozási hely váltás, jogszabályi keretek között történő intézkedés mellett. Ilyen esetben a gyermek szempontjából referens és támogató

személyek (nevelőszülői tanácsadó) folyamatos jelenléte csökkenti a krízishelyzet pszichés következményeit. A működtető szakembereinek azonban szem előtt kell tartani, hogy az azonnali gondozási hely váltás a gyermekvédelmi gyám döntésén alapul és az intézkedés az ő kompetenciája, így a nevelőszülői tanácsadó, a hálózat szakmai vezetője, mint támogató személy van jelen a gyermek, illetve a család mellett.

Gyermekbántalmazás esetén a jogszabályban meghatározott protokoll szerint kell eljárni a működtető szakembereinek is.

A *hazagondozás* egyik feltétele a folyamatos kapcsolattartás, ennek érdekében a vér szerinti családdal a kapcsolattartás lehetőségét folyamatosan, a gyermek elhelyezésének ideje alatt biztosítani kell, megfelelően intim környezeti feltételeket teremtve, valamint a gyermek és a család igényeit a lehetőségekhez mérten maximálisan figyelembe véve az együttlét idejére és tartalmára vonatkozóan.

A kapcsolattartáson túl a nevelőszülő feladatai közé tartozik a gyermekben a szülő iránti tisztelet fenntartása-kialakítása, és a bekerülés okainak pszichés feldolgozásának segítése, valamint a gyermek felkészítése a hazaköltözésre. Ehhez a gyermek számára a nevelőszülő és a szülő közötti kooperatív kapcsolat, az egymást elfogadó, egymás iránti nyitottság attitűdjének nyilvánvaló megélése szükséges.

A családba való visszailleszkedés eredményességét a család felé nyújtott folyamatos információátadás, és szükség, valamint igény szerint szakemberek által tartott tanácsadás biztosítja.

A hazagondozás folyamata során a szakellátásban a vér szerinti családdal való kapcsolattartásért felelős személy a gyermekvédelmi gyám, rajta kívül a hálózat szakemberei szoros kapcsolatot tartanak fenn az alapellátás esetmenedzserével a sikeres megvalósulás érdekében.

Örökbefogadás, mint a hosszú távú sorsrendezés egyik lehetősége abban az esetben, amennyiben a szülők felügyeleti joga megszűnt, illetve a gyermeket örökbe fogadhatóvá nyilvánították. A nevelőszülő a tudatos kötődés optimalizálásával támogatja a gyermeket abban, hogy számára a leválás és új, örökbefogadó családjába kerülés emocionális veszteségélménnyel kevésbé járjon. Ehhez jelenthet segítséget az örökbefogadó családdal való fokozatos ismerkedés, a gyermek igényeinek, szükségleteinek, érzelmi reakcióinak folyamatos figyelemmel kísérése a folyamat során és az új családdal való stabil kötődés

kialakításával a gyermek számára az elfogadás – befogadás - beilleszkedés facilitálása. A nevelőszülői tanácsadó és a hálózat szakemberei a Területi Gyermekvédelmi Központtal, az örökbefogadási csoporttal való kooperatív kapcsolata révén mind emberileg, mind szakmailag támogatja a nevelőszülőt is a leválás-elválás folyamatában.

Utógondozás, utógondozói ellátás

Az utógondozást, utógondozói ellátást a fiatal felnőtt a Gyvt. alapján kérheti. Egyes jogszabályi helyek, melyek alapján – az ellátási szerződésre tekintettel - az „ellátandó célcsoport”, az ellátás igénybevételének módja meghatározható.

Az utógondozás és utógondozói ellátás igénybevételét és megvalósítását a hatályos jogszabályok határozzák meg.

Az utógondozói ellátás a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatón belül megvalósulhat:

- a *nevelőszülőnél*
- a *lakásotthonban*
- a *Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató által működtetett ún. külső férőhelyen.*

A működtető a nevelőszülői hálózatában felnövekvő gyermekek, illetve az *utógondozását, utógondozói ellátását* is vállalja. Alapelveknek tekintjük, hogy a gyermekvédelmi gondoskodásban nagykorúvá váló fiataloknak jól meghatározott igény szerint további segítségre van szükségük ahhoz, hogy elsajátíthassák a felnőtt életvitelhez szükséges készségeket. Ezt a segítséget elsősorban annak a nevelőszülőnek, nevelőszülői tanácsadónak (későbbiekben utógondozásért felelős szakembernek) - és a segítő szakemberek csoportjának - célszerű nyújtania, aki addig is segítette a fiatal felnőtté válásában. A cél az, hogy a fiatal úgy kerüljön ki a gondozásból, hogy megoldott legyen a lakhatása, rendelkezzen saját jövedelemmel, önálló életvitelre való készségekkel, és lehetőség szerint egy segítő baráti vagy családi kapcsolatrendszer is kialakítson addigra.

Ennek alapja a preventív utógondozás folyamata. A preventív utógondozás célcsoportját a 15/16-18 éves lakásotthonban, valamint nevelőszülőknél élő serdülők alkotják. Mivel a két célcsoport szükségletei, korábbi tapasztalatai, interperszonális kapcsolatai eltérnek, így ennek megfelelően a KÁSZPEM[®] rendszeren alapuló preventív utógondozás külön tematikával, ugyanakkor azonos célkitűzésekkel kerül kidolgozásra.

A KÁSZPEM[®] egy olyan csoportmódszer és pedagógiai rendszer, melyet Kothencz János hívott életre és az ÁGOTA[®] Alapítvány tesz közzé, azzal a céllal, hogy a segítségre szoruló

gyermeket és fiatalokat a segítő, - saját érzékenységét alapul véve -, nevelő hozzáállással vezethesse a gyógyulás útján. A módszer alapvetően pedagógiai természetű, de terápiás jelleggel is bír.¹

A KÁSZPEM[®] nemcsak egy speciális (különbözőségét más módszerektől a specifikumai jelentik elsősorban) metodika, hanem *speciálisan* a családból kiemelt gyermekek és fiatalok segíthetőségére hivatott technikák célirányos ötvözése és tematikus konstrukciója, azaz rendszere. Tehát segítői (főként pedagógiai) rendszer is egyben. A KÁSZPEM[®] kritikus és önmagára rendkívül igényes a tekintetben (éveken át csiszolt és tesztelt), hogy elemeit tematikusan úgy illeszti bele a csoportmódszer műfajába, hogy az a kliens (vagyis a gyermek) fejlődését a lehető leghatékonyabban legyen képes szolgálni. Többek közt ez az oka annak, amiért a KÁSZPEM[®] rendszer a gyermek és fiatal organikus fejlődését képes jóval hatékonyabb szintre emelni a gyermekotthonokban élők körében, mint ahogy teszi azt kevésbé hatékonyan sok más nevelési vagy terapeutikus módszer.²

A KÁSZPEM[®] módszer specifikumainak lakóotthonban működő gyakorlati alkalmazásával érhetjük el azokat az operatív célokat, melyeket fent megemlítettünk. A KÁSZPEM[®] Módszer specifikumai:

1. A 7 alappillér: A Módszer 7 alappillérré épül. A pillérek olyan területeket érintenek, melyek a családból kiemelt gyermekek életében hangsúlyosan jelentkező fejlesztési szükségleteket támogatják.

A KÁSZPEM[®] Módszer Alappillérei

- Bizalomkép
- Interperszonális (személyközi, társas) kapcsolatok
- Normák és vezérfonalak
- Trauma-feldolgozás
- Kiszolgáltatottság-érzet kezelése (jelen állapotban)
- Önrendelkezés
- Teljesítményhez való viszony/jövőkép

¹ Kothencz János- Kothenczné Osváth Viola- Balog Mária - Pál Melinda - Balogh Zsolt- -: Róluk...értük...II.

Családból kiemelt gyermekek és fiatalok („állami gondoskodásban élők”) pedagógiai, pszichológiai, pszichoszociális és szociális munkaköri megközelíthetősége napjainkban- A KÁSZPEM[®] (Kothencz- féle ÁGOTA[®] Szenzitív Pedagógikoterápiás) Módszer

ÁGOTA[®] (Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok Támogatásáért) országos, közhasznú Alapítvány 2009 Szeged,

² Kothencz János- Kothenczné Osváth Viola- Balog Mária - Pál Melinda - Balogh Zsolt- -: Róluk...értük...II.

Családból kiemelt gyermekek és fiatalok („állami gondoskodásban élők”) pedagógiai, pszichológiai, pszichoszociális és szociális munkaköri megközelíthetősége napjainkban- A KÁSZPEM[®] (Kothencz- féle ÁGOTA[®] Szenzitív Pedagógikoterápiás) Módszer

ÁGOTA[®] (Állami Gondoskodásban Élő és Veszélyeztetett Fiatalok Támogatásáért) országos, közhasznú Alapítvány 2009 Szeged,

2. Indirektivitás és óvatos érlelés, amely azt jelenti, hogy a gyermeket finoman, az ő tempójában haladva fejlesztjük, mindig képességeihez és lehetőségeihez igazítva a nevelés és személyiségfejlesztés ütemét.
 3. Korosztály-specifikusság: A Módszer a különböző korosztályok nevelésére különböző megoldásokat kínál.
 4. Célcsoport-specifikusság: a módszer jelen formájában kizárólag a családjukból a gyermekvédelmi intézményrendszer által kiemelt, nem vérszerinti családban vagy hozzátartozónál nevelt gyermekeket vagy fiatal felnőtteket segíti.
 5. Autentikus segítők: A Módszer alkalmazásában képzett autentikus segítők (olyan család nélkül nevelkedett fiatal felnőttek, akik személyes példájukkal támogatják a nevelés folyamatát) vesznek részt. Az ő szerepük a gyermekek számára történő minta és motiváció adása.
 6. Kothencz-féle Intuitív Modell: A Módszer tudatosan épít az alkalmazó személy természetes, ösztönszerű megérzéseire, intuíciójára.
 7. Szenzitivitás: A nevelt gyermek iránti érzékenységet, viselkedésének, helyzetének érzékeny észlelését is segítségül hívja a módszer.
 8. Csoportmódszer-jelleg: A Módszer a csoportteljesítmény többletére épít.
 9. Organikus együtt-épülési modell: A KÁSZPEM[®] organikus módon, egyéni ritmusban fejleszt, és a fejlődés több iránya figyelhető meg együttesen általa.
 10. Team munka és közösségi szemléletmód: A Módszert teamben kell alkalmazni, mely egyben a közösségi együttműködésre is hiteles mintát jelent a gyermekek és fiatalok számára.
- A preventív utógondozás céljai az alábbiak:

- Nagykorúság tudatosítása
- Szorongások oldása (önállósodás, felelősségvállalás, jövőkép)
- Tanult tehetetlenség kezelése
- Önrendelkezés és önérdek érvényesítés fejlesztése
- Önállóság kialakítása (praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása a gyakorlatban)
- Identitás egészséges felvállalása (roma, „állami gondozott”)
- Önmagáért és másokért való felelősségvállalás (szerepe, hatásköre, ereje)
- Felelős vagyongazdálkodás
- Az utógondozás lehetőségként való megélése
- Életcélok tudatosítása és realizálása
- döntéshelyzetek felvállalása (aktív részvétel a saját sors alakításában)

További célkitűzés, hogy a nevelőszülőknél élő serdülők esetében magukat a nevelőszülőket is szenzitívvé kell tenni a preventív utógondozás folyamatára. Ennek érdekében a nevelőszülők számára az első alkalommal, a KÁSZPEM® csoport indulása előtt egy tájékoztatást kell tartani, melynek célja a folyamatban való partnerré tétel.

A KÁSZPEM® csoportban egy utógondozásért felelős munkatárs is részt vesz, a csoport teljes időtartamában. Ennek célja a serdülők, leendő utógondozottak szocializálása magára a felnőttel való együttműködésre. Ebből következően az utógondozó munkatárs nem feltétlenül kell, hogy megegyezzen magával azzal a személlyel, aki ténylegesen a fiatalok utógondozója lesz, a preventív utógondozás ezen szakaszában. A személyhez kötendő kapcsolat a későbbiekben nyer jelentőséget és épül be szervesen a preventív utógondozás rendszerébe.

A csoport befejeztével 17 éves kortól az önállósodás támogatása történik, gyakorlati szinten. Ennek egyik formája a mindennapi életben történő tapasztalatgyűjtés (ügyintézés, önálló életvezetési gyakorlatok), valamint a 2 havonta az utógondozásért felelős team, munkatársak szervezésében megtartott Preventív Utógondozói Klub (PUK). A PUK nyitott, tematikus klubfoglalkozást jelent, az utógondozók, a leendő utógondozottak (korábbi KÁSZPEM® csoport tagjai), utógondozottak, volt utógondozottak, módszertani csoport tagjai, preventív utógondozásban résztvevő serdülők nevelőszülői, illetve meghívott vendégek.

Autonóm, felelősségteljes, pozitív énképpel, és reális jövőképpel, megfelelő iskolai végzettséggel és/vagy szakmával rendelkező fiatalokat szeretnénk útra bocsájtani. Ez nem kisebb feladat, mint a gyermek személyiségének komplex megerősítése. Ebben legfontosabb szerepet a gyermeket nevelő felnőttek, vagyis maguk a nevelőszülők kell, hogy vállaljanak, ennek érdekében számukra kiscsoportos formában tréning-jelleggel, 5X6 órában a preventív utógondozás folyamatát segítő, támogató tematikával továbbképzésre kerül sor, mely részét képezi a kötelező továbbképzéseknek. Ennek tematikáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Alkalom	Téma
1.	<p><i>Ismerkedés, igények, elvárások tisztázása.</i></p> <p>Empátia- és toleranciafejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Érzelemkifejezés és felismerés hatékonysága ✓ Tolerancia ✓ Aktív hallgatás és figyelem gyakorlása ✓ Megértés és visszajelzés készsége
2.	<p>Kommunikációfejlesztés és konfliktuskezelés</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kongruencia a kommunikációban (verbális és nemverbális kommunikáció összhangja) ✓ Konfliktusleltár készítése ✓ Konfliktuskezelési módok és hatékonyságuk, konfliktushelyzet és a megoldási módok összehangolása ✓ Konfliktusok a serdülővel
3.	<p>A serdülő énképe, énerősítési technikák</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Énkép-önismeret optimalizálódásának segítése (énkép-énideál diszkrépancia) ✓ Hatékony énközlés segítése, serdülők önkifejezésének facilitálása ✓ Identitástudat –identitáskírzis és optimális zárása ✓ Személyiség és szerepek összhangja ✓ Tanult tehetetlenség helyzeteinek prevenciója ✓ Az előítélettel való szembesülés és arra adott reakció adekvátsága
4.	<p>A serdülő jövőképe</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Értékrend, értékorientáció ✓ Jövőkép realitása ✓ Felelősségvállalás és döntési folyamatok támogatása ✓ Pályaválasztás, pályaeorientáció
5.	<p>Önállóságra nevelés és együttműködés (utógondozói csoport részvétele a továbbképzés ezen alkalmán)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Leválás-elengedés ✓ Autonómiára törekvés, az önállóságra nevelés eszközei ✓ Együttműködési készség, kooperáció az utógondozóval <p><i>A továbbképzés lezárása, tapasztalatok megbeszélése</i></p>

A serdülővel az utógondozói ellátásra való jogosultságot megelőző fél évben a leendő utógondozásért felelős szakembere személyes kapcsolatot épít ki, melynek egyik fóruma a PUK, ezen túl a rendszeres személyes találkozások, közös programok, ügyintézés (az utógondozói ellátás kérvényezése, a szükséges dokumentumok beszerzése, amelyhez egy önéletrajzot is elkészít a fiatal felnőtt) teszik lehetővé a preventív utógondozásban részt vevő serdülő számára, hogy mire 18 évesen az utógondozottá avatásra kerül sor, már stabil, támogató, partneri kontaktus alakul ki közöttük. A preventív utógondozást lezáró esemény az utógondozottá avatás, ahol az immár nagykorúvá vált fiatal felnőtt az utógondozásért felelős munkatársak, a számára fontos referenciaszemélyek (nevelőszülő, PUK tagok) jelenlétében

aláírja az utógondozói megállapodást, és közös örömként megélve, az alkalomhoz méltó ünnepélyes keretek között válik a felnőtt társadalom tagjává.

Ezt követően a Szolgáltató biztosítja az utógondozói ellátást a nagykorúvá vált fiatal számára, a hatályos jogszabálynak megfelelően.

Az utógondozói ellátást a befogadó nevelőszülő saját otthonában biztosítja, külön megállapodásban rögzített feltételek szerint. Gondoskodik a lakhatási lehetőségről és a fiatal szükségleteihez, helyzetéhez igazodó teljes körű ellátásról a fiatal felnőtt vagyoni, jövedelmi viszonyainak, egészségi és személyiségi állapotának, családi körülményeinek, tanulmányi elfoglaltságának, és egyéb kötelezettségeinek megfelelően.

A nevelőszülő és az utógondozásért felelős szakember feladata segítséget nyújtani a fiatal felnőttnek önálló életvezetéséhez, társadalmi beilleszkedéséhez és a hozzátartozóival való kapcsolattartáshoz.

A fiatal felnőtt kötelezettsége az ellátás időtartama alatt együttműködni befogadó nevelőszülőjével, tanácsadójával, az utógondozásáért felelős szakemberrel. Kötelessége továbbá mindent megtenni annak érdekében, hogy az önálló életvezetésre minél hamarabb alkalmassá váljon.

Amennyiben a fiatal felnőtt már életvitelszerűen képes az önellátásra kisebb segítség mellett, melyet az utógondozásért felelős szakember biztosít, akkor **a külső férőhelyet** veheti igénybe. A fiatal utógondozását abban az esetben töltheti külső férőhelyen, ha:

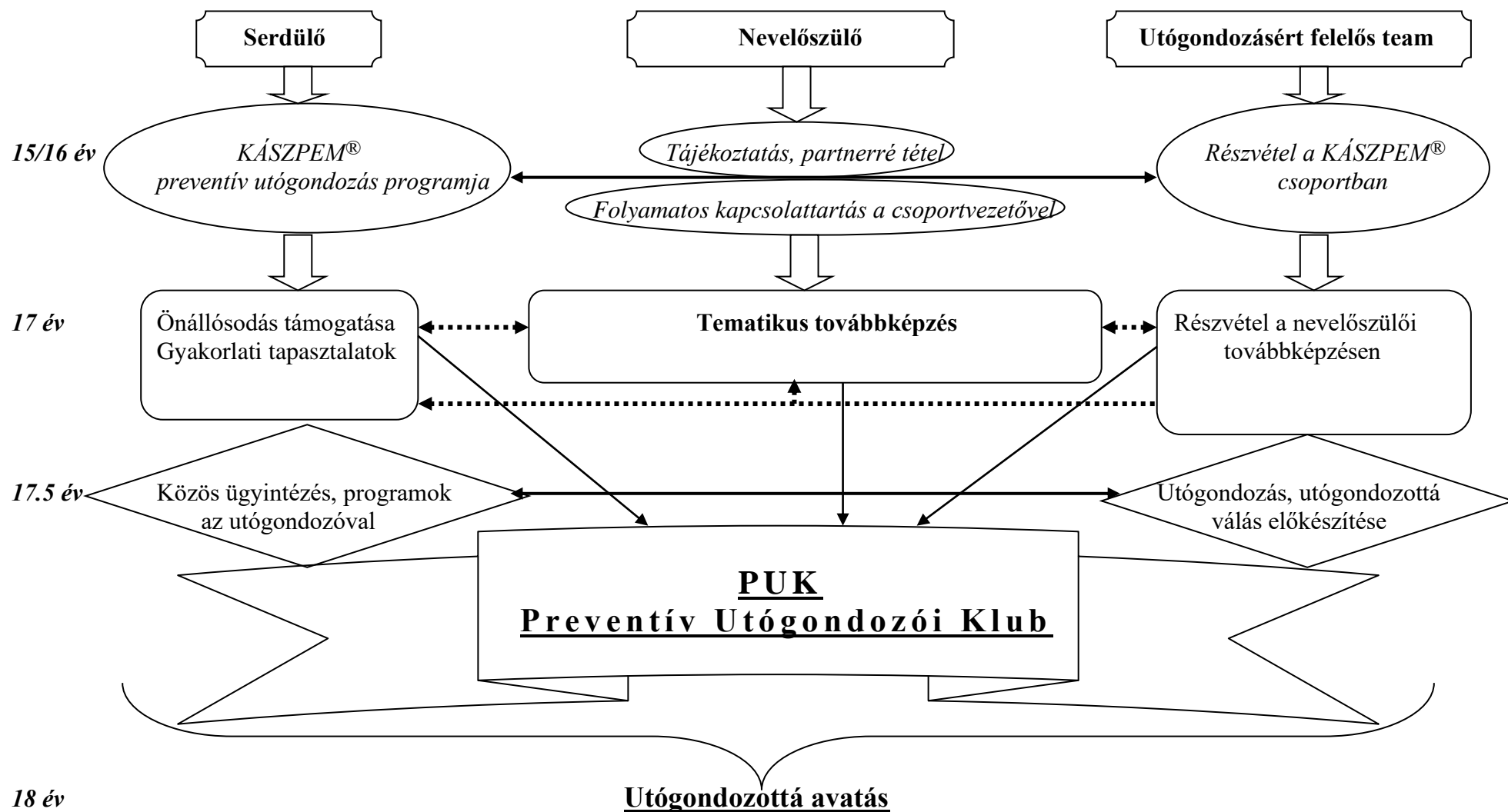
- utógondozói ellátást igényelt,
- biztosított a feltételeknek megfelelő, működési engedéllyel rendelkező lakhatás,
- együttműködik az utógondozásért felelős szakemberrel, a külső férőhely tulajdonosával, főbérlijével,
- felelős módon működik együtt utógondozásért felelős szakemberrel vagyona kezelésében,
- betartja az külső férőhely életrendjét,
- sorstársai felé követendő példát mutat,
- tanulmányaiban képességeinek megfelelően halad előre,
- tanulmányainak befejezését követően, lehetőleg saját szakmájában munkát vállal és annak feltételeinek megfelel, illetve együttműködik a Munkaügyi Központtal a sikeres munkakeresés céljából.

A 25. életévet betöltött, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a hallgatói jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb 30. életévének a betöltéséig.

Az otthonteremtési támogatás igénylése:

- Az otthonteremtési támogatás célja, hogy a nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse lakásvásárlással, építési telek vásárlással, albérleti díj támogatással, vagy lakás-előtakarékossági számlával.
- A gyámhivatal által kijelölt „utógondozó” segítségével a végszámadás alapján a fiatallal közösen kiszámolják az otthonteremtési támogatás várható összegét. A meghatározott adatlapok kitöltése után közösen kérelmet adnak be a gyámhivatal felé, mely tartalmaz egy pénzfelhasználási tervet. A pozitív elbírálás után a fiatal segíti a szakember a terv megvalósításában és felügyeli a pénz felhasználását. A fiatal az elköltött összegről a kiutalástól számított egy éven belül okmányokkal igazoltan elszámol a gyámhivatal felé, kivéve ha albérleti díj rendezésre vagy lakás-előtakarékosság céljára használja fel a támogatást. Ezekben az esetekben a támogatás felhasználásáról az utolsó részlet kiegyenlítését követő hónap utolsó napjáig kell elszámolnia.
- A gyámhatóság öt év időtartamra elidegenítési tilalmat jegyeztet be a támogatással megszerzett ingatlanra.
- A gyámhatóság a gyermeket a nagykorúságának elérése előtt 6 hónappal írásban tájékoztatja az otthonteremtési támogatás lehetőségéről.
- A támogatás iránti igényt a kérelmező a nagykorúvá válást követően, de legkésőbb 30. évének betöltéséig nyújthatja be.

PREVENTÍV UTÓGONDOZÁS RENDSZERE

Rendkívüli esemény a nevelőszülői hálózatban

Rendkívüli eseménynek tekinthetők azon nem várt helyzetek, melyek azonnali intézkedést igényelnek. A nevelőszülői hálózatban előforduló rendkívüli események, helyzetek:

- gyermek engedély nélküli eltávozása,
- gyermek gondozását, nevelését érintő esemény (bántalmazás, vagy annak gyanúja, nem megfelelő nevelési módszer alkalmazása, teljes körű ellátás veszélyeztetése, vagy annak gyanúja – ellátás, zsebpénz, fejlesztés, egészségügyi ellátás elmaradása stb.),
- gyermeket érintő jogsérelem külső intézményben (pl. köznevelés, egészségügyi ellátó rendszer)
- a nevelőcsaládot érintő váratlan krízishelyzet, esemény (pl. tüzeset, lakhatást veszélyeztető kár, nevelőcsalád szerkezetében bekövetkező változás, haláleset, válás stb.).

Rendkívüli esemény észlelésekor a nevelőszülői tanácsadó, vagy az a szakember, akinek tudomására jut, azonnali tájékoztatási kötelezettséggel tartozik a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatón belüli közvetlen felettese felé.

Jogszabályban, vagy szakmai protokollban rögzített helyzetek (engedély nélküli eltávozás, gyermekbántalmazás) esetében az előírásokat kell követni, mind a tevékenységre, mind a tájékoztatásra vonatkozóan.

A felettes döntése alapján a kialakult helyzetről, eseményről – esetlegesen annak megoldásáról- más szakembereket is személyesen tájékoztat, nevezetesen a gyermekvédelmi gyámot, szakszolgálat más, érintett szakemberét, gyámhivatalt, alapellátás esetmenedzserét, gyermekjogi képviselőt – a helyzet kialakulásában, illetve megoldásában érintetteket.

Amennyiben a külső szakemberek felé való tájékoztatás kötelezettségét a felettes vezető (szakmai vezető, megyei területi igazgató, főigazgatóhelyettes) a nevelőszülői tanácsadótól átvállalja, erről tájékoztatja a tanácsadót.

Amennyiben az esemény, helyzet megoldásában a nevelőszülői tanácsadó kompetens, a megoldásról is tájékoztatja felettesét, a nevelőszülői hálózat szakmai vezetőjét.

A nevelőszülői tanácsadó a lehetséges intézkedéseket egyezteti a szakmai vezetővel, különös tekintettel arra, ha külső szakember bevonására is szükség van a helyzet megoldásához, a gyermek mindenképp felett álló érdekeinek érvényesítéséhez.

Az eseménytől függően, a munkáltatói jogkörrel rendelkező vezető esetgazdát jelölhet ki, aki kivizsgálja az eseményt és tájékoztatja a vezetőt.

A rendkívüli eseményről, annak megoldásáról a nevelőszülői tanácsadó, illetve az esetgazdák írásbeli feljegyzést készítenek, szakmai kompetenciájuknak megfelelően, és ezt eljuttatják közvetlen felettesüknek.

A szakmai segítségnyújtáson túlmenően a rendkívüli eseményben érintett gyermek, fiatal felnőtt, nevelőszülő, nevelőcsalád számára biztosítani kell a specifikus támogatást (pszichológusi szolgáltatás, egyéb szupportív lehetőségek szükség szerint).

A rendkívüli eseménytől függően a nevelőszülői alkalmasság rendkívüli felülvizsgálatának elrendelésére kerülhet sor, a jogszabályban előírtaknak és a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató szakmai protokolljának megfelelően.

A rendkívüli esemény észlelésétől kezdve az érintett és bevont munkatársaknak különös figyelmet kell fordítaniuk a személyiségi jogok védelmére és az adatvédelemre, intézkedéseiket ennek megfelelően kell megvalósítaniuk.

A felettes vezető a rendkívüli esemény következményeit, tanulságait megosztja a munkatársakkal (személyiségi jogok védelmét szem előtt tartva) értekezlet, esetismertetés, esetmegbeszélés formájában.

A nevelőszülői hálózat kapcsolatrendszere

A nevelőszülői hálózat a hatékony szakmai tevékenység érdekében szoros kapcsolatot tart fenn a Szolgáltatón belül:

- az intézmény szakmai és szervezeti vezetőtestületével
- a gazdasági csoport munkatársaival
- a Szolgáltató gyermek- és lakásotthonaival
- a Módszertani intézmény munkatársaival

A Szolgáltatón kívül kooperatív kapcsolatot épít ki és tart fenn:

- a szakszolgálat szakmai egységeivel,
- az illetékes alapellátás szakembereivel (gyermekjóléti központ)
- gyámhivatalokkal,
- köznevelési és felnőttképzési intézményekkel,
- egészségügyi ellátórendszer tagjaival (házi orvos, védőnő, ortopéd szakorvos, szükségleteknek megfelelő szakellátási intézmények)
- kulturális intézmények vezetőivel,
- egyházakkal,
- civil szervezetekkel, támogatókkal
- továbbá a gyermekek, fiatalok személyes szükségleteinek megfelelő, fejlődését-fejlesztését biztosító, szolgáló intézményekkel, szervezetekkel

Szakmai munkát segítő, meghatározó jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye
- 1991. évi LXIV. Törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- 2013. évi CLXV. törvény a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről
- 2013. évi. V. Törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 1993. évi III. Törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1998. évi LXXXIV. Törvény a családok támogatásáról
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. Rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 29/2003. (V. 20.) ESZCSM rendelet a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 513/2013. (XII.29.) Korm. rendelet a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről

Munkakörök és szakmai feladatok a nevelőszülői hálózatban

Szakmai vezető

- Közvetlenül irányítja, felügyeli és ellenőrzi a nevelőszülői tanácsadók területi tevékenységét, szakmai teljesítményét, munkájuk jogszabályi és etikai megfelelését,
- gyűjti, rendszerezi és nyilvántartja a nevelőszülői hálózatra vonatkozó adatokat,
- szervezi (a nevelőszülői tanácsadók közreműködésével) a nevelőszülői hálózatot, amelynek tagjai a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatóval állnak nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, és a jogszabályi előírásoknak megfelelően vállalkoznak gyermekek és fiatal felnőttek családi körben történő befogadására, nevelésére, taníttatására, életbe indíttatására,
- kapcsolatot tart a Gyermekvédelmi Központ és szakszolgálat gyermekvédelmi gyámi, nyilvántartási és diszpécseri feladatokat ellátó munkatársaival, elhelyezési csoportjával, örökbefogadási csoportjával,
- együttműködik a Gyermekvédelmi Központ és szakszolgálat gyermekvédelmi gyámi csoport vezetőjével a nevelőszülők tevékenységének segítése, ellenőrzése érdekében,
- szervezi a nevelőszülők továbbképzését az igazgató irányításával,
- felelős a területén folytatott – jogszabályokban, utasításokban meghatározott- tevékenységéért, szakmai felkészültségéért, erkölcsi állapotáért, magatartásáért,
- felelős az írásbeli dokumentáció hiteles, naprakész vezetéséért – a napi munka adminisztrálásáért,
- a szakfelügyeletet gyakorló szervek által adott utasítások végrehajtásáért, jogszabályok megismeréséért, végrehajtásáért, betartásáért.
- részt vesz a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató vezetőségi értekezletein, amelyeken elhangzottakról és a vezetőség döntéseiről munkatársait tájékoztatja, javaslatot tehet, munkatársait képviseli.

Nevelőszülői tanácsadó

- A nevelőszülői tanácsadó feladata és felelőssége a legfontosabb jogszabályok és működési dokumentumok ismerete és a rá vonatkozó részek betartása. Heti 40 óra munkaidőben a feladatok ellátása.

- Környezettanulmány készítése a nevelőszülőnek jelentkező személy, személyek lakókörnyezetéről, annak megállapítása érdekében, hogy a nevelőszülőnek jelentkező személy körülményei alkalmasak-e a gyermek fogadására, illetve a nevelőszülői ellátás szolgáltatói nyilvántartásba vételéhez. A nyomtatvány alapos, körültekintő kitöltése.
- Részt vesz az Elhelyezési tanácskozáson.
- A nevelőcsaládok rendszeres, szükség szerinti alkalommal, de legalább 3 hetente történő meglátogatása, tájékozódás a gondozott gyermek helyzetéről, fejlődéséről, a nevelőszülőnek a gyermek gondozásával kapcsolatos tapasztalatairól, esetleges problémáiról. Tájékozódás és ellenőrzés arra vonatkozóan, hogy a gyermek egyéni gondozási-nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés, tanulmányi szükségletei mennyire vannak az adott családban kielégítve különös figyelemmel a gyermek veszteségeinek feldolgozására, a fejlesztésre, tehetséggondozásra.
- A tanácsadó ellenőrzi, hogy a teljes körű ellátás részeként a nevelőcsalád biztosítja-e a gyermek számára az előírtakat: napi ötszöri étkezés, legalább 1 alkalommal meleg étel (életkortól függően, egészségügyi ellátástól függően), ruházatot és más egyebet az előírtak szerint.
- Ellenőrzi a gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartását a nevelőcsaládban. A gyermek ismerje a gyermekjogi képviselő elérhetőségét, illetve a nevelőszülő is. A gyermek gondozásával kapcsolatban felmerülő problémák esetén a tanácsadó segítsen a szükséges szakemberek, szolgáltatások elérésében.
- A tanácsadó tájékozódik a gyermek oktatási-nevelési intézményében a gyermek viselkedéséről, tanulmányi előmeneteléről. Közös megoldás keresése az adott intézmény szakembereivel a gyermek érdekében.
- A tanácsadó kapcsolatot tart a társintézményekkel, hivatalokkal (gyámhivatal, alapellátás, oktatási intézmények, egészségügyi intézmények) a gyermek legoptimálisabb ellátásának érdekében.
- Tájékoztatja a nevelőszülőt a munkájával kapcsolatban a jogszabályi és a Működtető által bevezetett változásokról.
- Együttműködik a gyermekvédelmi gyámmal a feladatok ellátásában, ellenőrzésben.
- Nyomon követi a gyermek, és vérszerinti hozzátartozója közötti kapcsolattartást.
- Feladata a Gyámhivatali határozat szerint előírt felügyelet biztosítása a felügyelt kapcsolattartások alkalmával.

- A kapcsolattartási napló vezetésének ellenőrzése, vagy vezetése (amennyiben felügyelt kapcsolattartás során kirendelt szakember).
- Optimális légkör biztosítása a kapcsolattartás során.
- A tanácsadó segíti a nevelőszülőt abban, hogy a gyermek vérszerinti hozzátartozóival minél rendszeresebben találkozhasson, legyenek figyelemmel a szülői kompetenciák megtartására, erősítésére, fokozzák a családi összetartozást a mielőbbi hazagondozás, a család újraegyesítése érdekében.
- A tanácsadó előkészíti a nagykorúvá váló fiatal utógondozását, utógondozói ellátását, illetve kijelölés alapján utógondozással kapcsolatos feladatokat is ellát.
- A nevelőszülői hálózatban ellátottak, valamint a nevelőszülők adataiban bekövetkezett változások nyomon követése.
- Felelőssége a gyermeki jogok jogszabályban lefektetettek szerinti biztosítása, követése, jogsérelem esetén a megfelelő intézkedések megtétele.
- Fokozott figyelemmel kíséri a beutalás körülményeit, a családi és a baráti környezet hatásait a gyermekre, az iskolával, a lakóhelyi környezettel kialakított kapcsolatait, a gyermekjóléti alapellátás intézményeinek és az egészségügyi intézményrendszernek a gyermekkel kapcsolatos tevékenységeit (véleményei, jelentései, adatlapjai beszerzésére) is,
- Figyelemmel kíséri a gyermek otthoni környezetéhez, szüleihez, családjához fűződő kapcsolatát, az e kapcsolatokban jelentkező pozitívumokat, negatívumokat és a lehetséges fejlesztési tendenciákat és tennivalókat.
- Köteles mindent elkövetni azért, hogy a gyermek a családjába visszagondozható legyen, illetve hosszú távú sorsrendezése sikeresen záruljon.
- Részt vesz a tanácsadó szakmai konferenciákon, továbbképzéseken szakmai fejlődése érdekében.
- Évente statisztikát készít az előző évben történt változásokról saját területén.
- További, hatályos jogszabályban előírt feladatokat is ellát.

A nevelőszülővel közösen végzendő szükséges adminisztrációs feladatok:

- GH-1 Egyéni-gondozási nevelési terv közös elkészítése gyermekkel, nevelőszülővel és lehetőség esetén a vérszerinti szülővel közösen.
- GH-3 Helyzetértékelés közös elkészítése gyermekkel és a nevelőszülővel, Féléves helyzetértékeléshez és Éves Felülvizsgálathoz.

- Zsebpénznyilvántartás vezetése-ennek ellenőrzése a családnál.
- Ruházati nyilvántartó lap vezetése-ennek ellenőrzése a családnál.
- Kapcsolattartási napló ellenőrzése.
- A gyermek első gondozási helyre történő kihelyezésekor szükséges Ruházati ellátmány igénylése, ennek számlákkal történő elszámoltatása.

További adminisztratív feladatok:

- Befogadás - Távozás adatlap készítése változás esetén
- Jelenléti ív naprakész vezetése, szabadság vagy betegállomány esetén.
- Teljesített munkaterv vezetése
- Különleges szükségletű gyermekek dokumentációjának illetve felülvizsgálatok, számadások nyilvántartása
- Gondozási napok tábla vezetése
- Migrációs tábla vezetése
- Változások jelentése.

Növendékügyi előadó

- A nevelőszülői hálózat munkájához jogi segítséget nyújt, így különösen szerződés tervezeteket készít, gyámhivatalnak címzett jogi jellegű irat tervezetek elkészítésében részt vesz,
- Amennyiben szükséges részt vesz a gyámhivatalok által tartott tárgyalásokon,
- A nevelőszülői tanácsadók jogi tájékoztatásában részt vesz,
- Az igazgató eseti megbízása alapján előkészíti a keresetlevelet, más bírósági beadványt, részt vesz a bírósági tárgyaláson, s a meghatalmazásban foglaltak szerint képviseli az intézményt,
- Javaslatot tesz az igazgatónak az SZMSZ módosítására.
- További, hatályos jogszabályban előírt feladatok.

További – jogszabályban előírtakon túli-, **szakmai munkát segítő munkakörök a nevelőszülői hálózatban**

Pszichológus: pszichológiai segítségnyújtás, támogatás a nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek, fiatal felnőttek és a nevelőcsaládok számára; kiválasztás és alkalmasságvizsgálat.

Konduktor: Mozgásterápiás lehetőség biztosítása a nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek számára.

Fejlesztő szakemberek: igény szerinti fejlesztési lehetőségek, specifikus terápiák a nevelőszülőknél élő gyermekek számára.

Módszertani munkatársak: szakmai munka támogatása, optimalizálása és fejlesztése, munkatársak képzése.

Élménypedagógiai munkatársak: nevelőcsaládok számára élménypedagógiai programok szervezése, sportélettrend működtetése.

Pasztorációért felelős munkatársak: pasztorális támogató tevékenység a nevelőszülői hálózatban élő gyermekek és a munkatársak számára.

A nevelőszülői hálózat együttműködési formái

A nevelőszülői tanácsadók együttműködése

A nevelőszülői hálózat munkatársainak szakmai fejlődése, mentálhigiénés egészségvédelme és a közöttük megvalósuló napi kooperáció preventív jelleggel hat a kiégés ellen, ezáltal csökkenti a fluktuáció mértékét. Ezért alapvető, hogy a kollégáknak lehetőséget biztosítva a ventillációra, a problémák és a sikerek megbeszélésére, hangsúlyozva a személyes fejlődés-fejlesztés fontosságát különböző fórumok szintjén valósuljon meg az együttműködés. Ennek lehetséges formái:

- Team-megbeszélések az aktuális problémák megbeszélésére, az esetleges konfliktusok megoldására. Ennek keretében kapnak tájékoztatást a munkatársak az Szolgáltató egészségében folyó munkáról, személyi változásokról, előirányzott feladatokról.
- Esetmegbeszélés, szupervízió megtartása igény és szükség szerint, de legalább havi egy alkalommal
- Csapatépítő délutánok-estek a kollégák - nevelőszülői tanácsadók - részvételével a munkatársi team kohéziójának erősítésére, ventillációs lehetőséget biztosítva
- Siker-esetértékezet során olyan esetek megbeszélése, átbeszélése, amelyeket a munkatársi team sikerként élt át
- Jó gyakorlatok tanulságainak összegyűjtése tematikusan pl. sikeres beilleszkedés, a kapcsolattartás optimalizálása, sikeres hazagondozás, hatékony együttműködési lehetőségek a gyermek fejlesztésének érdekében
- Belső továbbképzések szervezése a munkatársakat érdeklő-érintő témákban pl. hatékony kommunikációs stratégiák, konfliktuskezelés, kötődés-leválás folyamata, romológia, munka- és pályaszocializáció

Nevelőszülői tanácsadók és nevelőszülők együttműködése

A korábbi évek tapasztalatai és a nevelőszülők igényei, visszajelzései alapján az alábbi együttműködési formát valósítjuk meg.

Nevelőszülői fórum – nevelőszülői hálózat vezető, szükség esetén magasabb szintű vezetők, nevelőszülői tanácsadók és nevelőszülők kötetlen interakcióra lehetőséget adó klubjellegű találkozás rendszeres szervezése, a nevelőszülők szakmai kérdéseinek megválaszolása és kapcsolatépítés céljából.

Minőségbiztosítás a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónál

A jelenlegi szakmai programok bevezetése – a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató megalakulásakor- a korábbi felügyeleti attitűdöt szándékozik felváltani egy új gondoskodó, odaadó ellátás segítségével, ami azelőtt nem volt jellemző. Nem mennyiségi, hanem minőségi ellátás a cél, és ennek biztosítása, fenntartása, valamint ellenőrzése részben a minőségbiztosítási rendszeren keresztül történik.

A minőségbiztosítási rendszer 2 alapvető pillérből áll össze: egy évente ismétlődő kérdőíves vizsgálatból és a monitoring munkából. A két pillér a szakmai programok mentén kapcsolható össze.

Az első pillér egy longitudinális vizsgálat, amely hosszabb időn át figyeli meg ugyanazon jelenséget – jelen esetben a jelenség a szakmai programok megvalósulása a gyakorlatban, erről való megbizonyosodás. A vizsgálat ezen belül keresztmetszeti, ugyanis a kutatás keresztmetszetet vesz a jelenségről egy adott időben. A vizsgálaton belül az alpopulációk a szakellátási típusok: gyermek,- lakásotthon; nevelőszülői hálózat valamint az utógondozói ellátás. A szakellátási területeken belül gyermek és munkatársi kérdőívek is készülnek, amelyek azt a célt szolgálják, hogy mindkét aspektusból megvizsgálhatóvá váljanak a szakmai programok. A longitudinális vizsgálat reprezentatív mintavétellel valósul meg.

A kutatás kérdőíveken keresztüli felmérése kérdezőbiztosok segítségével történik meg, informatikai támogatás mellett.

Mind a mintavételt, mind pedig az összefüggés, és mélyelemzéseket egy külső szakember végzi el.

A monitoring eljárás célja egy folyamat közben mérni az elvégzett tevékenység haladását, sikerességét, mely egy adott projektre, innovatív beavatkozásra, annak bevezetésére vonatkozik.

A minőségbiztosítási rendszer lehetővé teszi a szakmai munka folyamatos felülvizsgálatát és a szükséges módosítások hatékony bevezetését, megvalósítását.

A szakmai program perspektívái, továbbfejlesztési lehetőségei

A gyermekvédelem hazánkban az utóbbi évtizedekben jelentős változásokon ment és megy keresztül. A változások legfőbb erénye, hogy új lehetőségek tárulnak az értő, a gyermekvédelmet hivatásként megélő kollégák elé. Egy ilyen folyamatnak lehetünk most is tanúi, sőt megélői azáltal, hogy a „feladatcentrikusság” helyett gyermekközpontúság, az „ügyek” helyett esetkezelés, a „munkavégzés” helyett szakmaiság kerül a fókuszba a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató hitvallásában, elkötelezettségében.

A szolgáltatás az által válik valóban szolgáltatássá, hogy maga a gyermek és az ő esete, élettörténete, lehetőségei határozzák meg a mellette álló, vele foglalkozó kollégák mindennapi tevékenységét.

Ez az új attitűd kell, hogy nem csupán ismereti, hanem érzelmi és viselkedéses szinten is átjárja hivatásunkat. Ehhez nyújt szakmailag országos szinten is elismert támogató tevékenységet az ÁGOTA[®] Alapítvány és a KÁSZPEM[®] módszere, melynek elemei és szellemisége jelen szakmai program részét is képezik (kliens-csoport, nevelési elvek).

A szakmai program megvalósítása és a KÁSZPEM[®] módszerének elsajátítása révén a kollégák nem csak érteni, hanem érezni is fogják hivatásuk esszenciáját, hitelesen közvetíteni a gyermek számára érdemeitől és teljesítményétől független elfogadhatóság megtapasztalását.

A szakmai program perspektívái között kell megemlíteni a hosszútávú, longitudinális monitoring vizsgálatot, amelyet a Szolgáltató teljes ellátási körében végzünk el, külső és belső szakemberek bevonásával, a minőségbiztosítási rendszer komponenseként. Ezáltal válik a szakmai program az igények, a külső és belső erőforrások, mint lehetőségek és az elvárások összeegyeztetése révén dinamikusan változtatható alapidokumentummá.

Záradék

A nevelőszülők és a nevelőszülői tanácsadók a szakmai programban foglaltakat megismerték, azt magukra nézve kötelezőnek tartják, és egyben elfogadják.

Szeged, 2018. 12. 20.

Révai Istvánné
szakmai vezető

Szeged, 2018.12. 20.

Balogh Zsolt
Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
Csongrád Megyei Területi Igazgató

A nevelőszülői hálózat által megismert és elfogadott szakmai programot jóváhagyom.

Szeged, 2018.

Kothencz János
Szeged-Csanádi Egyházmegye
Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató
Gyermek-és Ifjúságvédelmi Főigazgatója
Dr. Kiss Rigó László püspök
nevében és megbízásából

